

Станислав Стратиев

БАВИЛОНСКА ХРОНИКА

Издательство "ЖАНЕТ 48"

СТАНИСЛАВ СТРАТИЕВ
ВАВИЛОНСКА ХРОНИКА

chitanka.info

ПОДРОБНОСТИ ОТ ПЕЙЗАЖА

Който иска да стигне до селцето на Паскал, трябва да измине пътя от градчето до него.

Пътят се вие като змия.

Не е ясно защо.

Няма нито планина, нито скала, която да му пречи.

Нито пък друго препятствие.

Никой не знае защо се вие.

Казва се — „така е от памтивека“.

Какво е „памтивек“, също никой не знае.

Допуска се, че е нещо изначално, което е забулено в мъгла и не може да се оспорва.

Няма логично описание на „памтивека“ и никой не може да го даде. Всъщност не се и мъчи.

Хубавото на „памтивека“ е, че не се нуждае от никакви обяснения или описания.

Достатъчно е да го споменеш.

„Така е от памтивека“ тук служи като универсално оправдание за всичко, което не се знае или не може да се обясни.

Който върви по пътя, стига до моста пред селцето.

Мостът все е съборен и дори най-старите жители на селцето не си спомнят някога да е бил здрав цяла година.

През май госпожа Клаперман докарва с камион хуманитарна помощ и тогава военните строят понтонен мост.

За да не се излагаме пред Европейската общност.

После военните си прибират моста, а госпожа Клаперман се връща и сезира Европейския фонд за развитие.

Европейският фонд непрекъснато отпуска средства за нов мост, но те изобщо не напускат самата европейска общност.

Отиват за консултанти и експерти по проекта.

Онова, което стига до селцето, е достатъчно само за да се закупят едни кокили.

Но кокили всеки си прави сам и преминава с тях реката, от памтивека тука никой не купува кокили.

По-възрастните преминават върху бивол. Биволът е спокойно и сигурно животно и е много удобно за преминаване на река.

От декември до април не ти трябва и бивол.

Реката замръзва и всеки гледа да премине тогава.

Преминава колкото може повече, за да не преминава през лятото.

Преминеш ли реката, влизаш в селцето.

То не е богато на забележителности, освен единствения в света музей на мотиките.

Уредник му е Паскал, той го е и създал, защото по света показват само съкровища, златни съдове, мечове и накити.

Няма нито един постоянен музей на мотиката.

Музеят е много интересен и сигурно много хора по света биха дали мило и драго, за да го посетят.

Но за да стигнат, трябва да преминат завоите по пътя и после с кокили през реката.

Затова хората по света предпочитат да гледат съкровищата на маите.

Така изглеждат нещата и ако Паскал беше Господ, щеше да нареди света по съвсем друг начин.

Но той не може и да мечтае за такова нещо.

ПАСКАЛ КАТО ТЕЧНОСТ

Откакто се помни, Паскал заема формата на нещото, в което живее.

Ако го наляят в кана, кана е.

Ако го наляят в леген — леген.

Случвало се е да го наливат в три форми едновременно и той да е ставал едновременно три работи.

За всеки друг подобна тройственост е физически невъзможна, да не говорим психически, но на Паскал не се отразява кой знае колко.

Свикнал е.

С всичко се свиква.

Е, случва се да го разляят, малко или повече, при наливането, част от него да се изпари или да попие в земята.

Паскал приема философски нещата.

Две-три капки повече или две-три капки по-малко — какво значение.

На мястото, където Паскал живее, е невъзможно да си цялостен.

Разбира се, че може и да е твърд.

Но дето ще го вкарват на парчета и ръбовете му ще се удрят в стените на нещото, в което го вкарват, по-хубаво е да се влее.

По-безболезнено.

И той се влива.

Какво по-хубаво от това да се влееш в новото. Каквото и да е то.

Тече.

Тече животът на Паскал, като пълноводна река.

Никой не го пита иска или не иска.

Никой не се интересува от мнението на Паскал, от желанията му и как той вижда нещата.

Просто го наливат.

Паскал е малък, а те са големи.

Разклащат го и го наливат.

Защо пък той да се интересува от тях?

Заема си формата и като го гледаш отстрани, е повече кана, отколкото всички кани на света.

Защото са го налели в кана.

Всичко обаче е измамно, Паскал си е Паскал и който мисли, че притежава кана, много се лъже.

Да, спокоен е, на повърхността му няма бури, нито вълни.

Но очевидното заблуждава.

Паскал мисли.

— Един ден — мисли той — ще ме наляят в кратера на някой вулкан и тогава ще видят кой е Паскал.

ПАСКАЛ СРЕД РОЗИТЕ

Паскал седи сред розите и мисли.

Трети път му връщат млякото, ниска му била маслеността.

Естествено, че ще е ниска, на който сега маслеността е висока.

Във водата масло няма, ако имаше, нямаше да разреждат млякото с нея.

Паскал се е амбицирал да докара нужната масленост, каквото ще да става.

Той се бори с тая масленост, откакто се помни, ту той я надвива, ту тя него, но е твърдо решен да не ѝ се дава, докато е жив.

Напоследък работеше с маргарин, слагаше го в млякото, обаче маргаринът изчезна и маслеността пак падна.

Калпава държава, някой го е изнесъл някъде или го трупал на склад, та после да ни одере кожата.

От три месеца Паскал чете книги, учебници, говори с ветеринарния, центрофугира, слага нишесте, опитва всячески.

Не се получава.

Маслеността е ниска.

В плевника има цяла лаборатория, по цял ден пресипва от епруветка в епруветка, по едно време получи изкуствен сапун, ама защо му е сапун, колко се мие Паскал.

Въпросът е не да се миеш, а да не се цапаш.

По едно време така се отчая, че беше готов да слага масло в млякото.

Само да вдигне маслеността.

На всичкото отгоре бъдещето е неясно, говори се за водна криза в световен мащаб, Паскал не знае след време кое с кое ще разрежда.

Дали млякото с вода, или водата с мляко.

Труден живот, откъдето и да го погледнеш, а ония на пункта за приемане на мляко мерят, сякаш те ще го пият.

Който си задели навреме маргарин, сега няма проблеми, ама можеш ли да заделиш за пет крави за половин година.

Ще ти трябва един декар хладилна площ, па и ще ти я разбият още на втората седмица.

На два пъти Паскал стига до формула за синтетичен маргарин на базата на полимери от фуражни дрожди и на два пъти работата се проваляше и епруветките се пръскаха.

Като няма образование човек, за никъде не е.

Паскал усеща, че трябва да тръгне по друг път, може би да опита с вакуум или да разбие валенциите на мастите и след това да ги бомбардира с катиони, но не е сигурен.

Идва му на ум и да зареже цялата химия и да се ориентира към създаване на уред, който да показва все висока масленост.

Хората си живеят живота, в Швейцария кравите ги пасат с компютър, а Паскал седи сред розите и се бори с маслеността.

На тях никой не им прави въпрос за дупките в сиренето, тука обаче, да ти е малко по-ниска маслеността, и шкарто.

И това си мисли Паскал, и друго, и какво ли още не му идва на ум.

Не му хрумва само едно — да не разрежда млякото с вода.

ПЪРВИЧНИ СУРОВИНИ

Както винаги, след април идва май, рекичката отнася моста, зарзалите цъфват и всичко в селцето си тече, както е текло от памтивека.

И тогава Паскал започва да издига знаме.

Сутрин в шест го вдига, вечер в десет го сваля.

В двора си.

Знамето е българското, бяло, зелено и червено.

Всички го виждат как докарва трепетликата, одялва я за пилон, заковава две макари, горе и долу, прокарва въженце и побива пилон.

А на сутринта знамето е вдигнато.

Две седмици оттогава.

Сутрин в шест селцето е на крак и занича през оградите, за да види дали Паскал ще вдигне знамето.

Паскал го вдига и отива да нахрани кокошките.

Селцето въздъхва и отива и то да си върши работата.

Върши я, обаче мисълта му все в знамето.

Защо го вдига Паскал?

Как така знаме?

Орат, прекопават доматиите, седят в кръчмата, все това ги гложди — знамето.

Има нещо в тая работа, не го вдига Паскал току-така, но какво е, не може да се разбере.

Питат го защо прави тая работа, а той отговаря — защото е българско.

То е българско от сто години и никой не е вдигнал и флагче даже, така че Паскал да ги разправя тези на старата си шапка.

Има тука някаква далавера, ама каква е, не е ясно, ясно е само, че Паскал ги будалка, за да намаже само той.

Лозята трябва да се пръскат и да се кара фураж за добитъка, и млякото в града трябва да се кара, в пункта, да му мерят маслеността,

обаче всичко си стои така, защото селото мисли къде му е далаверата на Паскал.

Голяма енигма е обаче и колкото повече мисли, толкова повече не му е ясно и не може да съзре откъде ще дойде далаверата.

Стопаните се изнервят, из дворовете ревват деца, започват да си го отнасят и жените, и дори домашните животни, но това не решава проблема.

А Паскал, стане ли шест, си вдига знамето и то се вее по цял ден от двора му.

Тогава всички побиват в дворовете си по един пилон и започват да вдигат и те знаме сутрин.

Никой не иска да изпусне далаверата и селцето заприличва на сградата на Организацията на обединените нации.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА ЧУВСТВОТА

Съседът си го знае наизуст, но все пак го записва.

За прегледност.

„Септември 2000 година. От първи до седми — мразя. От седми до осемнайсти — ненавиждам. От осемнайсти до двайсет и пети — не мога да ги понасям. От двайсет и пети до трийсет и първи — ще ги удавя в капка вода.“

Това е месечният баланс на чувствата му.

В сравнение с август е мразил три дни по-малко, но пък четири повече е ненавиждал.

Общо взето, така се движи.

От години.

На практика, откакто се е родил. Май с този баланс е закърмен.

Ако нещо се променя, то е през октомври.

Тогава полосата „не мога да ги понасям“ обикновено се увеличава с два-три дни за сметка на „ненавиждам“.

И традиционните, или както Съседът ги нарича „коледни“ изменения през декември, когато балансът изглежда така: „от първи до дванайсти — ненавиждам, от дванайсти до края на месеца — ще ги удавя в капка вода“.

След това, през януари и февруари, се зареждат монотонни в емоционално отношение дни — „мразя, ненавиждам, не мога да ги понасям...“

През април, май, юни — все същото.

Кого, защо — не е важно, важно е чувството.

Съседът е емоционален човек и чувствата му често се променят — понякога може да мрази цял месец, понякога два дни.

Или като започне да ненавижда — цяло лято.

Но така се случваше, като беше млад.

Постепенно чувствата му се поуталожиха, поуспокои се, вече почти не му се случва да избухне или да изпадне в неконтролируема емоционална криза.

Чувствата му са стабилни, трайни, постоянни.

Месечните му баланси от години вече си приличат като две капки вода.

Е, някъде високосна година, някъде двацет и осем дни, но колко са те.

Съседът е убеден, че Ботев, това е единственият поет, когото признава, всъщност е написал само „силно да мразим“, а това „силно да любим“ го е прибавил редакторът, за да се хареса някому.

Съседът мрази и редакторите.

Те все прибавят или махат нещо и развалят цялата работа.

Ако може, би ги удавил в капка вода.

Той си представя какво биха направили редакторите от неговия баланс на чувствата.

„От първи до седми — мразя. От седми до осемнайсти — изпитвам симпатия, от осемнайсти до двацет и пети съм весел, от двацет и пети до трийсет и първи — обичам трима души.“

Затова и си записва.

Документира за поколенията.

Защото не се знае какво ще добави утре евентуалният редактор.

ВЛАКЪТ ЗАКЪСНЯВА

Влакът закъснява.

Паскал не прави от това трагедия, свикнал е.

Въпросът е да мине.

Не че не е минавал, и това се е случвало.

Затова Паскал седи спокойно на пейката пред малката гаричка, огрян от пролетното слънце, и разсъждава.

Защо всичко у нас идва толкова късно?

Социалистическата революция, както ѝ викаха, дойде, когато въобще не трябваше да идва.

Тъкмо бяхме започнали да се оправяме полека-лека.

Научно-техническата също закъсня, вече бяхме научили жените да вършат всичко на полето и сложни машини не ни бяха нужни.

За сексуалната просто не му се мисли, това, че се изчервява само при мисълта за нея, говори достатъчно.

Паскал въздъхва.

Късно, всичко идва много късно.

Той от музика не разбира, но като гледа по телевизията великите поп групи, които пристигат на пределна възраст, почти посмъртно, се убеждава, че и това пристига с голямо закъснение.

И музикалната революция.

Екологичната революция също закъсня — горите около селото бяха отдавна изсечени и оловно-цинковият завод десета година преизпълняваше плана.

На практика почти нищо им нямаше, само някой пръст или глава се явяваше у някого в повече, въпросът е, че и екологичното закъснение беше налице.

Паскал поглежда към завоя, където релсите изчезват в близката гора.

Оттам трябва да се покаже влакът.

Не че не се е показвал, и това се е случвало.

Особено когато не вали.

Казват, че там релсите се демонтирали непрекъснато от мургави сънародници и влакът се движи по две бели линии, начертани с тебешир.

След като вали дъжд, трябва да ги чертаят отново.

И в края на месеца. Тогава им свършва тебеширът и влакът закъснява.

Не че не идва — идва. Но след няколко дни. Когато докарат тебешир.

Паскал въздъхва повторно.

Демокрацията също много закъсня.

Вече сме толкова недемократични и изоглавени, че каквото откъдето и да дойде, ние го африканизираме.

И на практика все едно че не е идвало.

Цялата работа е в тебешира, мисли си Паскал, трябва да има достатъчно тебешир.

Ако има достатъчно тебешир, всичко ще идва навреме.

ПРОСВЕТЛЕНИЕ ЗА ПАСКАЛ

Паскал претака виното и е доста напреднал, когато елементарната частица неутрино обръща всичко с главата надолу.

Излиза, че частицата има тегло.

Тоест — маса.

Екип от сто и двајсет учени открил доказателства за това.

Паскал оставя виното и се задълбочава във вестника.

До него стои жена му, която току-що е донесла вестника и повтаря:

— Нали ти казвах!...

Паскал не ѝ обръща внимание.

Откритието е революционно и може да обърне с главата надолу фундаменталните теории за миналото и бъдещето на Вселената.

Така предава Ройтерс.

Най-главното — може да даде отговор на загадката защо Вселената не е толкова тежка, колкото науката смята, че трябва да бъде.

Паскал чак се изпотява.

Виното прелива през котела и се разлива из зимника, но Паскал въобще не забелязва.

— Я си вдигни пръста! — казва той на жена си.

— Кой? — пита тя.

— Който и да е! — ядосва се Паскал. — Вдигни го!...

Жената вдига показалеца.

Паскал го гледа толкова вторачено, че жена му се изплашва.

— Паскале! — казва тя. — Какво ти става?

— Знаеш ли — казва ѝ Паскал, — че над петстотин частици от този тип могат да преминат през върха на пръста всяка секунда?

— През моя?!?! — изплашва се още повече жена му.

Паскал поклаща глава и се връща отново към вестника.

Според стандартната теория за елементарните частици неутрино не има тегло. Новите резултати са ключът към Свещения

граал на физиката, теорията за голямото обединение.

— Маmicатa му! — казва Паскал. — Чудя се аз защо е толкова тежък този живот, защо ми е толкова тежко, от дете още, а то сме претоварени с елементарни частици. Които уж нямат тегло!...

Той поглежда кокошките, които се валят пияни в краката му.

— Как няма да се валят — мисли си той, — кой знае колко хиляди частици тежат отгоре им!...

Хвърля поглед към жена си, която се е втренчила в пръста си.

— Така и така ще ни тежи — казва й той, — обаче, когато ти обяснят защо, ти става по-леко!...

БЕЗ НОЖ ГО ЗАКЛАХА

Паскал си преписва молитва против оток на кон и с едното ухо слуша жена си.

Не е спряла да говори от обяд.

И пак за лозето.

Ветеринарен няма от седем години в цялата околия и със свещ да го търсиш, затова Паскал, ще не ще, преписва молитвата, че ще трябва да я връща на съседа.

Жена му говори за лозето.

Отдавна му било времето.

Било срамота от хората.

Цялото село си окопавало лозята, само тяхното стояло като турско гробище.

При това било отзад, в двора, не било в Сибир.

Него като го мързяло, поне на нея да не забранява, че я било срам да отиде във фурната.

— Как пък не спря! — мисли си Паскал, докато преписва. — Ще взема да сбъркам нещо, да ми се повреди конят!...

Жена му си поема дъх и продължава.

Паскал не я слуша, а се концентрира в молитвата, щото е точно на най-трудното.

Три пъти го чете и пак не можа да го разбере.

„... Слепите го видяха, без крака го гонеха, без ръце го уловиха, без въже го вързаха, без нож го заклаха, без огън го изпекоха, без уста го изядоха.“

Паскал въздъхва. Как ще го изядат без уста, главата му не го побира.

Ама ще го препише, без кон е за никъде.

Жена му си кара нейната.

По едно време мисълта му се отклонява от молитвата и той се заслушва в думите ѝ.

Чувал ги е вече двайсет хиляди пъти.

Знае ги наизуст.

Да окопаел лозето!...

— Да не съм луд — мисли си Паскал. — Как ще го окопавам, като отдолу съм закопал три тона арматурно желязо, дето го взех от строежа на подлеза!... Изгърбих се да го влача по нощите!... Съсипа ми се и конят!... Да го окопая, та всички да го видят!...

Той клати глава.

— Виж й акъла! — продължава мисълта си. — Грозде!... И какво ще взема? Ако не го оберат циганите, ще го изкълват гаргите, ако те не го изкълват, борците ще ми го вземат за стотинки. И да пропуснат, Винпром ще ми сваля на три пъти цената и накрая ще се ядосам и ще им го подаря!... А желязото си е желязо! Като му дойде времето, ще купя половин къща с това желязо!...

Той се връща към молитвата и старателно пише...

„Без нож го заклаха...“

АМЕРИКАНСКА ЦЕЛУВКА

Нещо неизмазано има в този наш живот, нещо недостроено, недобоядисано, недоциклено.

И все не го завършваме, докато сме живи.

Така си живеем — със стълби, дето никога нямат перила.

Паскал обаче е решил да сложи край на това положение.

Прасето е заклано, кървавицата е направена, снегът продължава да се сипе над селцето, утре е Нова година.

Започва ново хилядолетие.

Паскал казва на жена си:

— Целуни ме!...

Жената се вцепенява. До преди десет минути нищо му нямаше.

— Недей да ме гледаш по този начин — казва ѝ Паскал, — ами ме целуни!...

— Паскале! — казва тя изтръпнала. — Посред бял ден?!?!

— А бе, ти ще целуваш ли, или няма да целуваш! — ядосва се Паскал. — Защо за всяко нещо трябва да ти казвам по сто пъти!...

Жената въздъхва и го целува.

Сега пък въздъхва Паскал.

— И да се целунем като хората не можем! — казва той. — Ти нали гледаш всяка вечер по телевизията как се целуват американците?... Разгърната работа!... Разработена!... Едното приближаване на устните само трае трийсет секунди!... Бавно, полека, едва-едва, приближават се, като че ли се скачват космически кораби!... Срещат се, съвсееем малко се докосват... И тъй нататък!... Да не ти говоря за останалото!...

Жена му го гледа и се чуди какво точно му е станало. И дали ще закачи отново.

— А ти като че ли ще ме ядеш! — продължава Паскал. — И какво стискаш тези очи, няма да ти бия инжекция!...

— Паскале! — плахо казва жена му. — Да потърсим лекар...

— Нищо ми няма! — казва ѝ Паскал. — Нормален съм! Ако е нормален този живот, дето и да се целунеш като хората не можеш!...

Жена му поглежда към вратата и започва съвсем бавно, незабележимо да се премества към нея.

— Обаче и ти не си виновна! — обективно казва Паскал. — Откъде да се научиш? Американците гледат тези целувки от шейсет години, а ние какво гледахме?...

Жена му вече е изминала половината път до вратата.

— Есенна сеитба, дълбока оран, първенци във въгледобива!... Единствените по-свестни целувки бяха между Брежнев и Тодор Живков!... Обаче Брежнев идваше рядко!... А и те бяха братски, къде е американската целувка, къде са те!... Не може и сравнение да става!... Я ела сега, да опитаме пак!...

Жена му се заковава на място.

— Ела де! — нарежда ѝ строго Паскал. — Целувай!...

Жената покорно отива до него, затваря очи и протяга устни.

— Бавно... бавно... не бързай... за къде бързаш... влака ли ще гониш? — наставлява я Паскал. — Бавно ти казвам!... И не стискай тези очи, отвори ги...

Жената отваря очи, но погледът ѝ е такъв, че Паскал бърза да ѝ нареди:

— Я по-добре ги затвори... Така... Още по-бавно...

Миг преди устните на двамата да се срещнат, отвън се чуват виковете на Миро.

— Паскале!... Паскале!...

— Дотук добре! — казва Паскал. — Като се върна, ще продължим!...

Излиза и оставя жена си да се чуди да бяга ли, или да стои.

ЖИВОТЪТ НА МАЛКИ ГЛЪТКИ

Всеки се бори с гаргите както знае, окача кречетала, задвижвани от вятъра, слага плашила. Паскал обаче разчита на естетическото им чувство.

Резултатът е очебиен — на всички черешите им са изкълвани, а неговата е непокътната.

Как го прави Паскал?

Окичва цялата череша с кукли.

Стари, нови, купува от магазините и ги слага на дървото.

Гаргите се устремяват към плода, но на петдесет метра от дървото спират като ударени от гръм и се разбягват.

Има и случаи някоя да умре от страх.

Паскал седи под черешата, гледа гаргите, които кълват черешата на съседа, и си мисли.

Гаргата все я подценяваме — мисли си той — и я смятаме за проста, обаче не сме прави. Ние свикнахме с грозното и не ни прави впечатление, а гаргата не може. Като види куклите, и бяга.

Той бута с пръста си една мравка в правилната посока и продължава разсъжденията си.

— И не е ясно защо. Така стана този живот, вече знаем всичко, дадена ни е цялата информация, нищо обаче не ни е обяснено.

Поради това Паскал си търси обясненията сам.

— Ескимосите — казва си той — различават двайсет и три вида сняг, а ние започнахме да не различаваме майка си от баща си. Отдавна сме за връзване, ама сме много. Няма толкова въже.

Наоколо цъфти божурът, прелитат пчели, лаят буболечки, но това не смекчава Паскал.

— Как ще стане тая работа — помисля след това за внука си той, — аз му показвам жива мишка, то ме пита откъде се навива. Всичко му стои като в рисуван филм.

Защо става така, Паскал не може да си обясни.

Той и много по-прости неща не може да си обясни, например птичечовката, но иска да знае.

Няма кой да му го обясни обаче.

Когото и да помоли, всеки ще му каже: „Че каква ми е на мене далаверата да ти обяснявам?“

Знае си Паскал, затова и не пита.

Мъчи се сам да търси обясненията и обикновено към обяд се отказва.

Става, отупва си панталоните и се отправя към къщи.

— А може би — мисли си той — всичко е поради това, че искаме да изпием живота на две глътки. Много сме жадни.

Той клати глава — животът се поема на малки глътки, всеки ден по малко, кротко, смирено, както пчелата поема прашеца, за да го превърне в мед. Така е направен този свят, да се поема на малки глътки.

Гаргите върху черешата на съседа опровергават мислите му — тракат с клюновете и гълтат черешите като невидели.

ПАСКАЛ НАПОСЛЕДЪК

Напоследък Паскал все по-често се замисля.

Нещо трябва да се измисли.

Какво — и той не знае, но усеща, че с работа няма да стане.

От памтивека е така.

Да е намерена досега мотика — не е намерена.

И да е намерена — никой не се интересува от нея.

Археолозите намират чаши, пръстени, мечове, глинени флейти и тях излагат в музеите, обаче мотики — никога.

Няма такъв случай.

И преди Христа, и след него.

Не е случайна тази работа според Паскал.

И той чете вестници, но досега не е прочел да представят някъде по света мотики на траките или на маите.

С работа далече не се стига.

То е ясно и от мравките.

Обикновената мравка живее месец-два, а царицата, дето не се занимава с никакъв труд, изкарва по десет години и повече.

С работа не може да се живее, а пък за восьъчна фигура въобще да не говорим.

В музея на мадам Тисо няма нито един миньор.

Усеща нещата Паскал, затова и все по-често се замисля.

Нещо трябва да се измисли.

Защото и Паскал е човек, и Паскал мечтае.

Един мечтае да открие телефона, друг — да лети в космоса, Паскал иска да е восьъчна фигура в музея на мадам Тисо.

В Лондон.

Знаменитият музей за знаменити личности, в който слагат восьъчните им фигури.

Първият българин от восьък.

Восьък той може да си намери и сам, наредил е три пчелина, меда изхвърля, а восьъка трупа на сигурно място.

Те само да го приемат.

И да му определят място.

Паскал е скромен, не иска много, едно малко местенце между Джордж Буш и Чърчил.

Може и зад тях.

С това се занимава Паскал напоследък, въпреки че някой ще каже, че тази работа с восъчната фигура е невъзможна.

То, като погледнеш, и такова нещо като птичечовката е невъзможно, и като кенгуруто, обаче те си съществуват.

Паскал си изрязва птичечовки и си ги лепи в плевника, за да му повдигат духа.

Но напоследък и птичечовките не вършат работа, затова Паскал все по-често се замисля.

Нещо трябва да се измисли.

Какво — и той не знае, но едно е ясно — с работа няма да стане.

ПРЕКАЛЕНО БАВНО ЗА ПАСКАЛ

Както си окопава лозето, Паскал намира колелото на историята.
На някакви си трийсет сантиметра под чернозема.

С прът в него.

Така ще е, казва си Паскал, като не изкоренихме лозята, както ни заповяда хан Крум.

Или Габровски ще направи някой социалдемократически кръжок в тях, или ще се намери колелото на историята.

Не ми стига другата работа, ами сега и него да го мисля.

Слагаха пръти в него, кой ли не слага, и ето го в моето лозе.

С поредния прът.

Прътът пак може да се използва за нещо, ще вържа доматиите, ама колелото?

Като го гледам, музеят няма да даде и пет хиляди.

Що ми трябваше да окопавам толкова дълбоко лозето.

Паскал плюе, сяда и запалва цигара.

Никакъв музей, ще се юрнат да копаят в лозето и ще го съсипят.

Паскал плюе още веднъж.

Хората изкопават полезни изкопаеми, а ние все такава ще изкопаем.

Няма да ми се падне имане, казан със злато, ами колелото на историята.

То ще е, какво ще е друго, щом има прът в него, значи е колелото на историята.

Все разправяха, че се върти и ще се върти до не знам си кога, ама на — лежи в лозето ми.

Паскал допушва цигарата, хвърля колелото в каруцата и запрашва към селото.

Занася го в сайванта, притваря вратата и му тегли един шут.

Помисля малко и му тегли още един.

После сяда в сламата и се замисля.

След няма и два часа става, измъква старата ръчна количка изпод прътите и монтира колелото.

Насипва фураж и подкарва към обора.

Количката върви със скърцане и скриптене и през оборот и половина накуцва.

Но върви.

Колелото на историята отново се завърта.

Че се върти, върти се, обаче малко бавно за Паскал, тромаво, ако така я караме, мисли си той, няма да я докараме доникъде.

Ще изпоколабираме всичките.

Той си поема дъх и пришпорва количката.

Разхвърчават се кокошки, сипе се фураж, кряскат пуйките, количката треци през двора.

Чак като бърз влак няма да го докарам, ухилва се Паскал, обаче, който може да бута по-бързо, да заповяда...

Изръсилият се фураж чертае светла диря подир него.

ЕВРОПЕЙСКИ ФОРМАТ

Като гледа телевизия и чете вестници, Паскал разбира колко е неправилен.

Неправилен е, откъдето и да го погледнеш.

Носът му е неправилен.

Не е нито римски, нито френски, ами е никакъв.

Брадичката му също е неправилна.

Очите му пък са самата неправилност.

И ушите му стърчат, много по-големи от правилното.

Като продължава в тази посока, Паскал открива, че и жена му е неправилна.

И децата.

За жена си Паскал винаги е подозирал, но за децата му е малко криво.

И за приятелите.

Защото те също са неправилни.

И въздухът му е неправилен на Паскал, и водата.

Като се погледне по-прецизно — и доматиите му са неправилни.

И сиренето.

На това място Паскал произнася едно „мамицата му“ и рита пуйката, която се мотае в краката му.

— Мамицата ти неправилна! — казва ѝ Паскал. — Я се виж!...

Пуйката се отдалечава обидена, а Паскал продължава критичния анализ.

И азбуката му е неправилна, и Кирил и Методий са му неправилни.

И „Жив е той, жив е...“ му е неправилен.

За „Под игото“ Паскал не смее и да помисли.

И географията му е неправилна, и историята, и вярата.

Полека-лека Паскал оклюмва.

Когато стига до пиенето и яденето, той се запъва и се бори отчаяно, но накрая се предава и признава, че и те са неправилни.

Съкрушен, той съвсем му отпуска края.

— Неправилен съм до девето коляно! — казва той. — И баща ми беше неправилен, и дядо ми, и неговият дядо!...

Въздиша тежко и се замисля.

— Закъде съм при това положение? — мисли си той. — Всички са го докарали по някакъв начин, само аз не съм във формата.

Тази мисъл го довършва и той пада духом.

След малко обаче се въззема и си казва:

— Не трябва да губя надежда, всичко става. Може да съществувам като печатна грешка в Хартата на Европа!...

Тази мисъл го ободрява и той тръгва да хвърли малко зърно на неправилните пуйки.

ДАРБА

Паскал е чист като гълъб, но е винаги на местопрестъплението. Където има убит, обрана банка, подпалена мандра — Паскал е там.

Ако някъде задигат крави или пълнят варели от нелегален кран на нефтопровода, Паскал е със сигурност ако не на една крачка, то поне съвсем наблизо.

Абсолютно невинен.

Без да има нищо общо с цялата работа.

Силите на реда най-напред си го обясняват с чиста случайност, а след това започват да се изнервят.

Когато се натрупат толкова случайности една до друга, това си е чиста улика.

Питат Паскал как си го обяснява, той им казва, че не може да си го обясни.

Според него е дарба.

Някои свирят хубаво на цигулка, той винаги е на местопрестъплението.

Човек така се ражда.

По въпроса за дарбата силите на реда са съгласни, обаче подозират друг род дарба.

Обявяват Паскал за глава на подземния свят и го следят с всички позволени и непозволени технически средства.

Не се сдобиват с нищо.

Или е гениален престъпник, или наистина се е родил с такава дарба.

Решават да използват дарбата му срещу злото, но замисълът се проваля.

Всеки път, когато залагат някъде Паскал като мюре, не се случва нищо.

Напразно чакат наоколо.

Отиде ли сам на воденица, веднага докарват в чувалите някой бизнесмен с дупка в челото.

Силите на реда се виждат в чудо.

Нито могат да държат Паскал непрекъснато вкъщи, нито могат да обясняват непрекъснато дарбата му пред по-високите инстанции.

Които не вярват даже на собствената си майка, а камо ли на подобни глупости.

За да не обърква постоянно следствието и да го насочва в грешна посока, го изпращат на Малдивите.

Излиза им по-евтино, отколкото да го разкарват насам-натам и да го разпитват на почивки във всички сектори, отдели, управления и министерства.

На Малдивите Паскал още първата седмица е пет пъти последователно на местопрестъплението и го връщат с „Интерпол“.

Паспортът му е само дупки и черни печати.

Даже на челото му има черен печат.

Паскал слиза от самолета и гледа силите на реда с честни сини очи, а те се хващат за главата и тичат да викат подкрепления.

И излизат прави — преди още Паскал да им каже „Добър ден“, вече отвличат самолета на „Луфтханза“.

НА ВАВИЛОНСКАТА КУЛА

Паскал седи на Вавилонската кула и оглежда баирите.

Пътят се вие като змия, на места потъва в цъфналите сливи, но Паскал отгоре вижда всичко, даже и пчелите, които се въртят около цветовете.

Пиле не може да прехвъркне, без Паскал да го забележи.

Кулата е от дялани мертеци и плетени пръти, стърчи в края на селцето и по принцип е да се наблюдава за пожари по къра.

Паскал това и прави — наблюдава.

Сряда е — неговият ден за наблюдение.

Той вдига инфрачервения бинокъл, долепя го до очите си и премества наблюдението върху ечемиците.

Онези от „Енергото“ станаха коварни и човек не знае откъде може да му дойде.

Отдавна вече не идват като хората, в уречения ден и час, за да отчетат електромерите в селцето.

Пристигат или в някаква каруца, заровени в сеното, като партизани, или пък маскирани като пътуваща книжарница, спират в центъра и хукват да проверяват електромерите.

Веднъж нахлуха и откъм ечемиците, преоблечени като ловджии.

Досега само дето не са се сторили на мрени риби и да дойдат по реката.

Откъм ечемиците е чисто.

Паскал сваля бинокъла и въздъхва.

Не е живот това, държавата да ти връхлита маскирана и през седмица да ти вкарва троянски кон на площада.

Обаче и селцето не е вчерашно, разкрива тези от „Енергото“ от пет километра, развило е специално обоняние и ги подушва, на каквото и да са се направили.

Види ли дежурният на кулата да приближава автобус-флуорограф-рентген с червен кръст отстрани, подава сигнала, всички моментално

разкачват „байпасите“ и започват да копаят градините с най-невинен вид.

Напразно тичат инкасаторите в бели престилки — навсякъде всичко е наред, проводниците си минават през електромерите, както е по закон, всичко е образцово, само дето отново селцето не е похарчило никакво електричество.

Според показанията на електромерите в селцето на Паскал електричеството още не е открито.

Никой не го ползва, според уредите, броячите отчитат отчайващи нули.

„Енергото“ си тръгва омърлушено, а селцето отново закача „байпасите“ — жици, които заобикалят електромера и доставят електричество в къщите, без нищо да се отчита на циферблата.

Селцето отново е победило, но не трябва да се отпуска, всеки момент може да бъде спипано.

Затова седи Паскал на кулата с инфрачервения бинокъл и наблюдава.

Зоркото му око забелязва подозрителни делтаплани, които описват широки кръгове и се приближават към селцето.

Онези са решили да атакуват по въздуха.

Паскал издига бързо трибагреника, в селцето забиват камбани, „байпасите“ се разкачват, градините се изпълват с народ, който копае.

Неканените гости могат да заповядат.

ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ

Паскал има една баба, дето не може да спре да работи.

Тя е на възрастта на Биг Бен, прочутия лондонски часовник, който е на повече от век, но часовникът все пак е спирал няколко пъти за ремонт.

Бабата не е.

Цял живот работи.

Оре, сее, копае, бере, пере, готви, чисти, дои, пасе, преде, тъче, сече, пече и мие.

От деветдесетата година нататък само плете, с две куки, но като стига стоте, Паскал ѝ забранява.

Тя спира и на другия ден се схваща тотално.

Вдървява се навсякъде, и очите ѝ даже не мърдат.

Паскал се вижда в чудо.

Води я по лекари, на изследвания, на физиотерапии, минерални бани, въздействат ѝ с лазер — нищо не помага.

Бабата все едно че е направена от дърво.

По едно време на Паскал му хрумва нещо и ѝ дава куките и едно кълбо прежда.

Тя започва да плете на секундата и оживява пред очите му.

Като в приказка на братя Грим.

До обяд наплита една лява ръкавица и започва дясната.

На базата на многократни експерименти Паскал установява, че в момента, в който престане да плете, бабата се схваща от главата до краката.

Когато го съобщава на лекарите, те искат да направят симпозиум за бабата.

Паскал обаче не я дава.

Бабата си седи у тях и плете, а в другата стая жена му разплита.

Навива преждата на кълбо и я дава отново на бабата.

Така вървят дните, припечелват малко от туристи, които води началникът на пощата, за да видят бабата.

След известно време започват да отбелязват по картите бабата като туристически обект и нещо, което трябва да се види на всяка цена като етнографска рядкост.

Започват да спират все повече автобуси пред Паскал, появяват се японци, снимат с камери.

Камерите не пречат на бабата, нищо не ѝ пречи, стига да има достатъчно прежда, тя си плете и от време на време си тананика.

Паскал вече е стъпил на краката си, не му е проблем да купува прежда, жена му продава ръкавиците на японците, които ги грабят като топъл хляб, поръчал е и картичка с плетящата баба, която също ще продава.

Но и без картичката припечелва достатъчно, за да седи на стъпалата пред къщи и да си мисли за дълбочинните животни.

РАЗТЕГЛИВИ ПОНЯТИЯ

Паскал стои в двора на психиатрията и наблюдава как двама санитарни се мъчат да свалят братовчед му от покрива.

Братовчедът е прегърнал с две ръце комина и не се отлепя, а те го увещават по какъв ли не начин да отиде при тях.

Резултатът е нулев, защото санитарите не смеят да излязат от капандурата и го придумват от разстояние.

Прави са — с психиатричен никога не знаеш какво може да се случи.

Може да се хвърли, а може и да те хвърли.

Паскал го гледа и започва да се тревожи — какво ще прави с този човек.

Закриват малките психиатрични заведения по градчетата поради липса на средства, тежките случаи преместват, а за леките викат роднините да си ги приберат.

В телеграмата пишеше, че братовчедът е лек случай, но като го гледа, Паскал започва да се съмнява.

Не му се мисли даже какви са тежките случаи, като гледа този „лек“.

Санитарите са изчерпали увещанията и пускат в ход последния аргумент.

— Братовчед ти е дошъл да те види! — казват му те. — Може ли сега да стоиш на покрива?!?! Няма ли да слезеш да му кажеш едно „здрасти“?!?!

Болният поглежда надолу.

— Здравей, братовчед! — махва му с ръка Паскал.

— Здравсти! — казва братовчедът, но не се пуска от комина.

Паскал въздъхва и тръгва да търси лекаря.

Намира го в кабинета, потънал до уши в епикризи и истории на заболяванията, слага ги в големи пликове и ги надписва.

Приготвя евакуацията.

— Добър ден, докторе! — казва му Паскал. — Извинявайте, но нещо не ми е ясно.

— Вие на оперната певица ли бяхте? — пита докторът, без да вдига очи. — Тя изпя ли арията?

— Аз съм на този до комина — казва Паскал. — Дето не могат да го свалят цяла сутрин.

— Методи — сеща се лекарят. — И какво не ви е ясно?

— Тука го лекувате толкова време и не можахте да го излекувате, а какво ще го правя аз? Това не ми е ясно. Навън.

— Ако нещо може да му помогне — казва лекарят, — това е само светът навън. Когато прекрачи прага на нормалния живот, няма начин да не се повлияе и да не оздравее. Средата е най-великият лекувател.

— Вие на това отвън му викате нормален живот?!?! — пита невярващ Паскал.

— Е! — казва лекарят — Това са разтегливи понятия.

Паскал кима и излиза на двора.

На покрива положението е същото — братовчедът се държи за комина, а санитарите стоят в капандурата.

— Братовчед! — вика му отдолу Паскал. — Не се пускай!...

ФРЕНСКО БЪДЕЩЕ

Когато пристига на летище „Орли“, в куфара на Паскал е само бюстът на Каравелов.

От бронз.

Буквичките на името са в джоба на балтона му.

След отчаяни опити да се разберат с Паскал, скенери и тем подобни френските митничари записват, че внася бюста на Виктор Юго, и го пропускат.

Единствено в името на европейската интеграция.

И на франкофонията.

Без да се оглежда, Паскал запращва към Люксембургската градина.

В градината вали сняг, пълно е с бюстове на прочути хора.

Паскал сядна на една пейка, изважда Каравелов, слага го до себе си и се замисля.

Посегнаха и на Каравелов.

Три години повтаряше класа заради него, баща му оцави кожата му с пръчката и бял ден не видя, докато не го научи наизуст.

Оттогава и на сън да го бутнеш, ще ти каже какво е отвърнал дядо Либен на Хаджи Генчо и на коя страница.

И съдържанието на вестник „Независимост“.

Каравелов му стана близък, почти роднина.

Продаде лозе, та да се направи бюст и да се сложи в селската градинка, до площада, редом с Иларион Макариополски.

Когато задигнаха Макариополски, Паскал предупреди на всеослушание местния ъндърграунд, че ако посегне на Каравелов, ще му разплаче майката.

Ъндърграундът се кълнеше и заклеваше, че косъм няма да падне и че те Каравелов го имат повече и от баща.

След което го задигнаха.

На Паскал му причерня, опасна два патрондаша и гърмя над покривите в махалата на ъндърграунда, докато не му донесоха бюста

обратно.

Не бяха успели да го закарат за претопяване.

Държа Каравелов близо месец до леглото си, а после видя по телевизията филма за Люксембургската градина.

И хвана самолета за Париж.

В Люксембургската градина вали сняг, по алеите тихо стоят бюстове на прочути хора, снегът прави брадите и мустаците им бели.

Паскал погалва Каравелов по главата и му казва:

— На добро място ще бъдеш, бачо Либене!...

Сваля балтона и прави фундамент от сняг. Слага внимателно бюста отгоре, после бавно реди буквичките на името.

Свършва и се оглежда — Каравелов стои в Люксембургската градина все едно че там е роден.

Паскал сваля шапка и мълчи малко.

— Карай до пролетта — казва той след това, — пък тогава ще видим.

После поема и се изгубва в падащия сняг.

ЕСЕННИ ДЕБАТИ

Паскал държи щрауса за връвта и чака Йован.

От всяка порта изкарват добитък и го пускат в общото стадо, което иде по селската улица.

Води го Йован, поливалентен пастир, който пасе всичко — овце, кози, крави, коне, гъски. Баща му също е бил пастир. И дядо му. И прадыдо му. Тука е така — пастир ли си, това е завинаги.

Стадото стига портата на Паскал, Йован поема връвта и повежда щрауса нататък.

От известно време Паскал експериментира с щрауси, заради месото. Но и да не беше месото, пак щеше да експериментира. Това е в кръвта му. Баща му също е експериментирал. И дядо му. И прадыдо му. Тука е така — експериментираш ли, това е завинаги.

На следващата порта чака кметът. Той пие мляко направо от бюджета и сутрин не изкарва нищо. Стои на портата заради щрауса.

Кметът дава знак и стадото спира.

— Йоване, колко пъти ще ти казвам да махнеш този щраус! — казва, както всяка сутрин, кметът.

— Аз паса! — с достойнство отвърща, както всяка сутрин, Йован. — Каквото ми дадат, това паса. И баща ми е пасъл. И дядо ми.

— Но не щрауси! — справедливо отбелязва кметът. — Пасли са каквото трябва!

— Като ми дават щрауси — също така справедливо отбелязва Йован, — ще паса щрауси. Човекът си плаща.

— Този щраус — обяснява му кметът — ще ни съсипе европейската интеграция! Всички се европеизират, ние се африканизираме!...

— Щраусът е австралийски! — напомня му Йован.

— Не ми обяснявай какъв е! — ядосва се кметът — Просто недей да го пасеш! Това е заповед!...

— Противонародни заповеди не изпълнявам! — отвърща Йован. — Сега е свобода!...

— Не е свобода — казва кметът — А демокрация. Демокрацията значи ред.

— И в казармата има ред — казва Йован, — но и там противонародни заповеди не се изпълняват.

— Разбери! — казва кметът — По шосето непрекъснато минават комисии. Ще видят щрауса и ще ни отрежат помощите от европейския фонд за развитие!... Няма да можем да си оправим моста!...

Мостът пак е съборен. И при предишния кмет е бил съборен. И при по-предишния. Чука е така — съборен ли е мостът, това е завинаги.

— И кой виновен после — кмета! Няма да го изберем отново, щото не е оправил моста!... Така ли?!?!

Йован си дялка с ножчето свирчица.

— Погледни си стадото! — пуска в ход най-силното си оръжие кметът. — Овце, кози, щраус... Не стадо, а Ноевия ковчег!...

Засегнат на най-чувствителното място, Йован му отвърща:

— Когато ти оправяш моста, аз ще си оправя стадото!

Засвирва със свирчицата и подкарва стадото към шосето.

БАЛКАНСКИ ПАПАРАК

Наближава Коледа, а жената на Паскал не може да намери козата.

И друг път е изчезвала, тези животни въобще чезнат и се появяват доста безразборно и могат да ти скъсат нервите.

Сега обаче сняг е затрупал селото, вълци се мяркат като черни точки по баирите, из всички дворове точат ножове и стоката сънува лоши сънища, та жената на Паскал не може да си представи къде може да отиде.

— Освен да се е дематериализирала — мисли си тя, — ама как ще се дематериализира, като цигани не са се мяркали от близо месец!...

Не смее да пита Паскал, едно, че тя отговаря за козата, друго, че Паскал се е изнервил напоследък, не върви бизнесът, не продадоха есента зелето, с корнишоните също загазиха, празът стои в мазето на камари, едрият боб също застоява. Конкуренцията бие през палците, още като се зададеш на пазара. Внасят от Турция и са много чувствителни.

Така е, когато няма диалог, ако го беше питала, щеше да разбере, че Паскал е продал козата.

И е взел на старо фотоапарат „Киев“.

Като не му дават да бъде земеделец, ще стане папарак.

И докато жена му се върти из двора и влиза безцелно в обора и плевника, наднича в кокошарника и гледа зад насечените дърва, Паскал ходи с тихи стъпки из селото.

Да не го познаваха, щяха да кажат, че е лисица.

Фотоапаратът е готов, всичко е на фокус, остава само да щракне.

Ама какво да щракне?

Стойчо претака виното.

Йеремия слага зеле. Винаги се сеца, когато другите вече го ядат.

Баба Цена преде, ама тя ще си преде денонощно и докато е жива, щото, ако спре, се схваща.

Миро и Анани, дето живеят по-нататък, точат ножове и всичко живо, дето има пера и сланина, е адски изнервено и обикаля двора, досущ както Паскал селото.

И гледа да се завре някъде, където да не го намерят.

Не стават за снимка.

Дотук нищо не става за снимка.

Кметът, който се занимава и с малък бизнес, седи на двора, заобиколен от отрязани петльови глави, и им скубе перцата, дето са точно зад гребените.

После ги връзва на кукички и рибарите се избиват да ги купуват за примамка.

Ама „Плейбой“ няма да го купи. Нито пък „Сън“.

Главите даже не са човешки.

Отдолу по улицата се задават две баби и мъкнат подир себе си вършини.

Не стига че не са фотогенични, ами и нищо сензационно няма, вършините са съвсем редовни, дават им ги от горското.

Паскал започва да се отчайва.

Това село ще го докара до просешка тояга.

Поне Памела Андерсън да се мернеше отнякъде, прегърнатата с Ричард Гиър.

Да минат по уличката, след бабите с вършините.

Никой не минава обаче, бабите също изчезват и само сняг пада на парцали и затрупва балканския папарак.

— Ще ида да заколя прасето! — казва си той. — То се е видяло, че никой няма да мине!...

А уж сме били на кръстопът.

ГЛЕДНА ТОЧКА

Паскал, Миро и Йеремя гонят из двора прасето на Паскал и междувременно Паскал им обяснява за гледната точка.

— Всичко зависи от гледната точка — казва той. — От моя гледна точка това е спазване на традицията, от гледна точка на прасето — чисто убийство.

За да спазят традицията, тримата вече са изпили един чайник греяна ракия и са склонни към обобщения.

— То затова и бяга — добавя Паскал. — Ако погледне на нещата като на един весел народен обичай, ще се държи по съвсем друг начин. Даже ще съдейства.

Миро поглежда завряното под дървата прасе — от пръв поглед личи, че няма никакво намерение да съдейства.

— Абсолютно си прав — казва той след това. — Едни познати роми се върнаха от Виена много недоволни. Транспортът бил много лош.

— Ако и там не пускат достатъчно автобуси — пита Йеремя, — защо ще ходим в Европа? Те не пускат и тука.

— Зависи от гледната точка — обяснява му Миро. — Според ромите пускали прекалено много. Метрото, автобусите и трамваите били полупразни и било невъзможно да крадеш. Веднага те хващат.

Зимното слънце се показва за момент иззад облаците и наредените на дръвника ножове засвяткват един след друг.

Прасето влиза още по-навътре в дървата.

— Това прасе — отбелязва Йеремя — много бяга. Клат съм прасета, но неговото е прекалено. Вече трябваше да печем рибиците.

— Защото се държи не като участник, а като жертва — обяснява му Паскал. — Остава си на неговата гледна точка.

— Не знам докъде ще стигнем така — клати глава Йеремя. — Водата в казана изкипява за трети път!...

— Въпросът е да го накараш да приеме твоята гледна точка! — казва Паскал. — А не да му теглиш ножа като някой касапин!...

— Ти да си прасе — казва Миро, — ще те питам каква гледна точка ще приемеш!...

— Може да си прасе и да имаш човешка гледна точка — настоява Паскал. — И обратно!...

— Но не и преди Коледа! — държи на своето Миро.

— Участник ли ще го правим, или ще го колим? — пита Йеремя. — Кажете ми да знам.

— Може да е трудно — казва Паскал, — но трябва да го накараме да се почувства участник. Не можем да го колим както досега. Двайсет и първи век чука на прага.

Миро и Йеремя се споглеждат.

Паскал взима чайника и отива да го напълни.

Прасето се набутва още по-навътре в дървата и по всичко личи, че няма скоро да промени гледната си точка.

Започва да вали сняг и тихо да затрупва селцето.

СТОКХОЛМСКИ СИНДРОМ

Паскал е постигнал една относителна нирвана — изпил е две кани от младото вино и жена му е при майка си, — когато пристига Йеремя.

Има разтревожен вид и е озадачен.

— Прасето иска да ме целуне! — заявява той още от вратата. — Не знам какво става.

— Кое прасе? — налива му вино Паскал. — Дето ще го колиш другата седмица?

— Същото — казва Йеремя и изпива чашата на един дъх. — Непрекъснато ме прегръща.

— Откога? — пита Паскал.

— Петнайсетина дена вече — отвръща Йеремя. — Като започна от Йордановден — не е спирало.

— Ами да — казва Паскал. — То те е обикнало.

— Кой ме е обикнал? Прасето?!?!

— Прасето — казва Паскал. — Стокхолмски синдром.

— Как стокхолмски? — казва Йеремя. — То е купено в Берковица.

— Няма значение къде е купено — казва Паскал. — Обича те, защото си палач.

— Аз ли съм палач?!?! — обижда се Йеремя.

— Нали ще го колиш? — казва Паскал.

— Ще го коля — отвръща Йеремя. — Може да съм колач, но не съм палач.

— Такава е терминологията — успокоява го Паскал. — Ти си палач, а то е жертвата.

— Каква жертва?!?! — настръхва отново Йеремя. — Това си е прасе. За каква жертва говориш?!?!

— Обяснявам ти стокхолмския синдром — казва му Паскал. — Когато нещата много се проточат, както при тебе, щото ти това прасе го

колиш вече два месеца, и палач и жертва живеят заедно, жертвата постепенно обиква своя палач.

— Не мога ли да го заколя, когато си искам?!?! — пита наежен Йерекия.

— Естествено, че можеш — казва му Паскал. — Но това няма да му попречи да те обича.

— Значи — казва Йерекия, — когато ти колеше твоето, бяха пържоли, а сега е жертва?!?!

— Моето не ме е обичало — казва му Паскал. — Щото веднага му теглих ножа. Нямах време да се осъзнае като жертва. Загина си като прасе.

Йерекия се замисля.

— Казваш, жертвата обиква своя палач? — пита след това той.

— Абсолютно — казва Паскал.

— Значи — констатира Йерекия — аз затова обичам жена си? Този път се замисля Паскал.

ЛЕКА ФОРМА НА ТЕЖКА ДЕПРЕСИЯ

За празниците Паскал не си спомня много.

Спомня си само, че изведнъж го налегна жал за патицата, извади я от фурната и както си беше недопечена, я пусна на свобода.

Заедно с плънката.

Естествено от съседните къщи веднага запукаха по нея.

Патица, при това с плънка, не пада всеки ден.

Тя летеше съвсем бавно, жена му както винаги беше прекалила с ориза, затова Паскал излетя над къщата и отклоняваше с ръце куршумите, докато натезалата патица напусне землището на селото.

След това му стана жал за прасето.

От него не беше останало кой знае колко, та се наложи Паскал да го възстановява с кървавици и суджуци, които висяха на низи в плевника.

За ужас на жена си.

Пържолите и рибиците бяха вече изядени, затова прасето избяга почти три четвърти.

Или две трети.

След това Паскал си спомня, но смътно, че възстанови две-три пуйки от бурканите, дето бяха в мазето.

Те се мотаеха в двора, забучени с чесън и мерудии.

Тук картината се губи за Паскал, явява се едно голямо бяло петно, на моменти замествано от неземна музика, предимно кларнети и акордеон.

След това Паскал си спомня, че му става жал за всичко, с изключение на жена му, отива при кучето и се извинява за мъките, които му е причинил.

Кучето, което знае две и двеста, приема извиненията с много силното подозрение, че това е само увертюра към превръщането му в обувки или кожа за барабан.

Все пак вековният инстинкт сработва и то близва Паскал по ръцете, мислейки си, че все пак предпочита да е барабан.

Обзет от желанието да възстанови изначалната хармония, света, какъвто е бил, преди да се намеси човекът, Паскал се опитва да превърне виното в грозде.

Тука вече жена му не издържа, удря го по главата с един буркан от консервирани кокошки и вика съседите.

Те завързват Паскал, качват го на шейната на Йеремия и през преспите, през снега, през вълците го закарват в Берковица.

И го предават на лекарите.

Които определят по-късно състоянието на Паскал като лека форма на тежка депресия.

СЪСЕДЪТ ПРЕЗ ЗИМАТА

Паскал и съседът му седят пред горското и отпиват от бутилката на Паскал.

В краката им лежи убитият вълк.

Шишето е на свършване, затова двамата скачат час по час да мерят вълка.

Паскал го изкарва метър и шейсет, съседът — метър и четирсет.

— Стегни се! — казва му Паскал. — Двайсет сантиметра — това е почти половин кубик!...

Горското дава два кубика дървен материал за убит вълк и двамата чакат да си получат заслуженото.

Може и един кубик да е — отвърща съседът, — обаче истината преди всичко. Човек заради едната чест живее!...

— Ако беше така, ти отдавна да си умрял! — казва му Паскал. — А вълкът е даже метър и шейсет и един!...

Ракията е четирсет и пет градуса, а шишето — еднолитрово, затова съседът се обижда.

Паскал му подава бутилката и му казва да не се ядосва за дребни работи. Ето го и вълка — кой знае за какво се е ядосвал, а сега лежи на снега и се прави на един и четирсет.

Съседът пресушава бутилката и се съгласява с Паскал.

— От един кубик колко черчевета ще излязат? — пита той Паскал, докато му връща празната бутилка.

— Зависи как ги мериш! — отвърща Паскал. — С твоето мерене ще излязат повече!...

Съседът понечва да се обиди отново, но си замълчава и пресмята наум черчеветата.

Като гледа бутилката, Паскал забелязва, че древният философ е абсолютно прав — всичко тече и всичко се променя, и нищо не остава непроменено.

Бутилката също е променена — сега е празна.

— Дай сега от твоята ракия! — казва Паскал.

— Няма да може! — отвръща съседът.

— Защо? — пита го Паскал. — От мойта как можеше?

— Ракията е и братова! — обяснява съседът. — На двамата е. Няма да е честно!...

— Добре де! — казва Паскал след кратко размишление. — Ние ще изпием твоята половина, а братовата ти ще я оставим!...

— Няма да може! — отвръща пак съседът.

— Защо няма да може? — чуди се Паскал.

— Защото братовата е отгоре! — казва съседът.

Настъпва тишина. Паскал гледа убития вълк, гледа съседа си, осмисля информацията, а след това пипва съседа си за гушата и започва да мете с него снега наоколо.

След десет минути пред горското лежат вълкът и съседът, в еднакви пози, като двама братя близнаци.

Само дето съседът е с двайсет сантиметра по-дълъг.

Прозорецът на горското се отваря и оттам се провиква горският.

— Паскале, два ли са? — вика той. — К'во ще ги правиш тия четири кубика?

И затваря прозореца.

Паскал седи и пуши.

ВЪЗРАЖДАНЕ ИЛИ РЕНЕСАНС

Снегът е до покривите, всички пътища към селцето са прекъснати, но това не пречи дебатът да продължава вече трети ден.

Някои и спаха в кръчмата, за да не губят сили да си ходят вкъщи.

Възраждане или Ренесанс?

На пръв поглед е едно и също и именно от това се нуждае най-много селцето на Паскал, но когато трябва да се запише в програмата на кметството, нещата се усложняват.

Както навсякъде, така и тук се оформят три крила.

Едното държи да бъде „ренесанс“.

По-европейско е и след като сме тръгнали натам, редно е да започнем да говорим като хората.

Тъй и тъй ще уеднаквяваме понятията.

Другото крило обяснява, че няма алтернатива на „възраждане“, и споменава Перушица, Батак и Копривщица.

И черешовото топче.

Третото крило не споменава нищо, а само кима с глава и е заето главно да пие на вересия, защото греяната ракия е от кръчмаря, който участва най-дейно в дебата.

Главно с възклицания от рода на:

— Правите си сметката без кръчмаря!...

И:

— А бе, това си е чисто национално предателство!...

По стара традиция той е патриотично настроен и е за „възраждане“, а и „ренесанс“ му звучи като „рenegат“.

Позициите не бележат никакво сближаване, „ренесанс“ и „възраждане“ са на разстояние от земята до небето.

Дебатът ту почти заглъхва, когато се налива новата ракия, ту се разгаря с пълна сила.

Проблемът изглежда нерешим.

Нови аргументи се вкарват в боя, които пък предизвикват нови контрааргументи, намесват се Паисий, „Макдоналдс“,

„Многострадална Геновева“ и „Изгубена Станка“.

Кръчмата почти не се вижда под снега, само димът от комина изписва въпроси по зимното небе.

Тъй като не може да се намери изход от положението, възраждането или ренесансът се отлагат за неопределено време.

То и да беше дошло Възраждане или Ренесанс, няма откъде да мине.

Пътищата са затрупани, а единствения мост го отнесе още пролетта реката.

НЕ Е ДОБРЕ ПАСКАЛ

Покрай празниците и именните дни виното се свършва и Паскал участва в телевизионна игра с импулси.

Печели пътуване до Австралия.

Цялото село го убеждава да не ходи, защото е далече.

И точно сега се агнят агнетата.

Паскал не слуша никого, качва се на самолета и отправва в Австралия.

След седмица се връща.

Обаче това не е Паскал.

Говори тихо, гледа някак си навътре и в косата му има бял кичур.

Кучето не го познава и не го пуска в двора.

Друг път боят не му мърда, но сега Паскал само го поглежда с отнесената си усмивка и го погалва зад ушите.

От това жена му се изплашва до смърт.

Скрива се в плевника и прави три-четири магии против уроки.

И една за ухапване от зла речна муха.

Работата се разчува и селото се струпва около Паскал.

Той обаче мълчи и гледа навътре в него си.

— Паскале! — казва Миро. — Какво става?

— Всичко, което не може да бъде, го има! — произнася неясно Паскал. — Разхожда се и може да се пипне!...

Селяните се споглеждат.

— Какво, Паскале? Какво може да се пипне? — пита Йеремия.

— Отде да знам! — още по-неясно изрича Паскал. — Гледаш го, че лети във въздуха, обаче е катерица. И има джоб!...

Селяните се споглеждат пак.

— Какъв джоб? — пита Миро.

— Преден — казва Паскал. — И в него двайсет и седем цицки!...

— Не е добре Паскал! — прошепва Йеремия на кмета. — Нещо му е станало!...

— И там си държат децата — довършва Паскал. — Виждам го, че не може да бъде и няма начин да съществува, обаче то си съществува!... Наяве!...

Очите му блуждаят.

— Умът ми не го побира! — замислено продължава той. — Хем кенгуру, хем плъх!... Голямо колкото плъх, обаче като кенгуру!... И то с джоб!...

— Или е кенгуру, или е плъх! — отсича Йован, който пасе най-различни животни и минава за експерт — Не може и двете!...

— Ти да видиш птичечовката! — отвърща му Паскал. — Три работи едновременно — влечуго, птица и бозайник!...

— Това не може да бъде!!! — извикват всички едновременно. — Няма начин!!!...

— Начин няма — казва Паскал, — обаче то си съществува.

— И то с джоб?!?!

— И то! — разперва ръце Паскал. — На мене за какво ми побеля косата?... Да не ви говоря за паякообразната маймуна и за торбестия дявол!...

При тези думи селяните заднешком напускат помещението.

Вече от вратата, Миро пита:

— А призрак не видя ли? С джобове?

— Видях — казва Паскал. — Петите му са дълги половин метър.

Така и му викат — дългопет призрак.

Миро изчезва като издухан и Паскал остава сам.

Но не е Паскал.

Онзи Паскал беше друг.

ПРОЛЕТ

Трети ден селцето на Паскал кипи, сякаш е обявено Априлско въстание.

Гърмят пушки, мирише на барут, конници препускат из улиците и по баирите, стари, млади и дечица тичат насам-натам, бият камбани.

Възбудата е достигнала краен предел и сигурно някъде вече се пише кървавото писмо, а от австрийската котка няма и следа.

Госпожа Клаперман седи в кметството, обляна в сълзи.

Кметът и Паскал ѝ обясняват някои особености на региона, народни обичаи и поверия, но тя е безутешна.

Може би защото не разбира български.

Най-напечено е в циганската махала, защото госпожа Клаперман кара всяка година хуманитарните помощи там, а и там за последно е видяна котката ѝ.

Като оставим настрана, че котката е евроатлантическа ценност, откъдето и да погледнем, онези хора са толкова привързани към животните си, че скачат в огъня за тях.

И то в най-буквалния смисъл.

Случаят с госпожа Клаперман е още по-тежък, защото котката е единственият член на нейното семейство.

И единственият наследник на три замъка, предприятие за металорежещи машини и хотел в Залцбург.

Зимата беше тежка, снегът затрупа селцето до комините и на Паскал просто не му се мисли какво е станало, когато пухкавата котка е минала по изгладнелите улици на ромската махала.

Той отпъжда от ума си най-лошото и разказва на госпожа Клаперман историята с циганина, комуто давали царство със земи, гори, богатства, а той попитал: „А хляб ще дават ли?“

С това иска да подготви госпожата за евентуалната развръзка, но липсата на симултанен превод проваля начинанието му.

Конфузът е голям, госпожа Клаперман от пет години докарва два тира с помощи и охранва и облича ъндърграунда в селцето и като

благодарност ние изяждаме котката ѝ.

Кметът непрекъснато предлага на госпожата сливова ракия, тя непрекъснато отказва и припада на всеки кръгъл час.

Балканите са невралгичната точка на Европа и източник на каквито и неприятности да си помислиш, но всичко си има граници и не можеш да влизаш в Европа, като третираш котките им по този начин.

Кипежът в селцето продължава, Паскал разказва на госпожа Клаперман за Рилския манастир, а виновницата за всичко, австрийската котка, в нежна изнемога флиртува със седмия вече котарак под рано разцъфналите праскови в съседния двор.

Пролетта избухва в жилите на дърветата, боядисва небето в синьо и на котката най-малко ѝ е до госпожа Клаперман и предприятието за металорежещи машини.

Гърмежите едва достигат до ушите ѝ и ѝ се струват като нежни звуци на клавесин от Моцарт.

ОКОНЧАТЕЛНО ТЪРЖЕСТВО НА ЛИБЕРАЛНИТЕ ЦЕННОСТИ

Селцето е удавено в цвят, всичко цъфти, връзва и ухае, пчелите са като полудели.

Под бухналите облаци на акациите, почти като в рая, пред кръчмата седят Анани, Миро и Паскал и кротко отпиват от мастиката.

Замислени са за нещо свое, душите им блуждаят отвъд баирите, издигат се и се спускат като хвърчила.

— Ти колко поиска? — пита по едно време Анани.

— Три милиона — отвърща Миро.

— Екю?

— Долара — казва Миро.

Анани клати глава.

— Много си поискал.

— Как ще са много — възразява Миро. — Това е нарушаване на човешките права. Сандо писа три счупени ребра и кръвонасядане и поиска пет милиона. Ти колко поиска?

— Два милиона — казва Анани. — И то екю. И то за комоцио, отлепяне на далака и отлепяне на плацентата.

— За плацентата да го махнеш — съветва го Миро. — Плацентата е при бременни жени. Ти нямаш плацента.

— Как да нямам? — противи се Анани. — Фелдшерът ми каза, че това най-много хвацало. Другото въобще не го гледали.

Миро клати глава и го гледа съжалително.

— Най-много хваца нарушаване свободата на вероизповеданието. И правото на етническо самоопределение. Плацентата беше в началото на годината. Допреди удара в Югославия.

— Ами фелдшерът защо ми разправя... — пита Анани.

Миро го гледа и цъка с език.

— А бе, ти фелдшера ли ще слушаш, дето не е подал нито една молба, или мене. Нали съм съдил тая държава вече три пъти. Попълни ли формуляр петдесет и девет плюс три?

— Ами той фелдшерът ги попълва формулярите, отде да знам...

— А досието преведе ли го на френски? — пита пак Миро.

— Бе май на български го пратихме — казва Анани. — Обаче е попълнено с мастило. Няма грешка.

Миро въздъхва.

— А бе, как можеш да даваш едно агне и да не попълниш поне формуляр петдесет и девет?!?! И да не го преведеш?!?! Как ще ти дадат два милиона?!?! Направо ти го връщат неразпечатано!...

После се обръща към Паскал.

— Паскале, ти що не вземеш да съдиш държавата в Страсбург? От цялото село кажи-речи само ти не си я съдил...

— Не печеля — отвърща му Паскал. — Такъв ми е късметът. Колко дела съм водил, ни едно не съм спечелил.

— Водил си в районния съд — казва Миро. — А това е Международният съд в Страсбург!... Там няма хлабаво!... Хич да не ти дадат два милиона, все две хиляди ще ти дадат!...

— И жената вика — оправдава се Паскал, — стига с тези съдилища, вземи да насееш малко картофи!...

— Че кой ще ти ги купи! — намесва се Анани. — Сега всичко от чужбина иде. За каквото и да се сетиш — все е от чужбина. Нашето не припарва до пазара.

— Абе така е — признава Паскал. — Ама...

— Като няма друг поминък, Страсбург ще ни е поминъкът! — отсича Миро. — Оттам ще се храним. Не се помайвай, ами попълни една молба. Аз вкъщи имам двайсетина екземпляра, ще ти дам един.

Паскал замислено гледа зелените баири и не отвърща нищо.

ВСЕКИДНЕВНИ ПРАКТИКИ

Какво ли не е изтърпяла жената на Паскал, но когато го вижда едновременно на две места — в кръчмата и в обора да храни добитъка, — решава, че това вече е прекалено.

Един Паскал може да изтърпи, но двама — това е отвъд човешките възможности.

Слага обувките, омотава шала и отива при кмета, за да сложи край на всичко.

При кмета заварва Паскал, играят шах.

Тя се пипа по челото, гледа през прозореца и ясно вижда отсреща в кръчмата Паскал.

Пие вече четвърта мастика.

Тъкмо да дръпне кмета за ръкава, и по улицата се задава тяхната каруца.

Паскал се връща от воденица.

Седи на чувалите и пуши.

Жената изтръпва и се прекръства.

Поглежда внимателно играещия шах Паскал — дали хвърля сянка.

Хвърля.

Тя се обърква съвсем, измъква се на пръсти и тича вкъщи.

Там вече се е събрало половината село, гледа как Паскал вкарва каруцата през портата и в същото време как си играе с кучето на двора.

Когато го виждат да идва и по улицата под ръка с кмета, те обезумяват съвсем.

Едни се разбягват, други предлагат да се викне Гражданска защита, а трети — „Бърза помощ“.

Най-нетърпеливите вече носят дърва и ги трупат на камара.

Ще горят Паскал като вещица.

Жена му се е побъркала съвсем и носи кибрит след кибрит.

Паскал пристига с кмета пред портата, вижда готовата клада и клати глава.

— Защо хабите дървата? — пита той. — Това е най-обикновено клониране!...

Вцепенени, селяните гледат в двора как Паскал си играе с кучето, а на три метра пак той разтоварва чувалите.

И нямат сила въобще да погледнат третия Паскал.

— Клониране! — повтаря Паскал. — Всекидневна практика! В развитите страни!...

Мъртва тишина цари, чува се само как жена му безсъзнателно пали клечка след клечка.

След това кибритът ѝ свършва.

НЕОБЯСНИМОТО

Има необясними неща на този свят, като петела на Паскал например, и Паскал от време на време разсъждава върху тях, седнал на стъпалата пред къщата си.

Птицата лежи на два метра от него, разтърсвана от конвулсии.

Получава епилептични припадъци в навечерието на всеки голям празник.

Казанът е още в плевника, дървата за курбана не са насечени, а петелът вече бере душа в праха.

Паскал схваща мисълта му, но не може да си обясни как петелът разбира кога има празник.

Досега не е сбъркал, всеки път се разболява на точната дата и в момента, в който другите са оскубани, той оздравява.

Това е необяснимо за Паскал.

Както е необяснимо защо кучето му иска да е врана.

Не че го казва, но Паскал го знае. Чете го в очите му.

Винаги е искало да е врана, още от съвсем малко.

Паскал също от време на време иска да е друго, не че му е ясно какво, така че донякъде разбира кучето.

Въпросът е защо врана.

Това Паскал не може да си обясни.

Претеглял е преимуществата на враната, даже хваща една и я държи цял месец в кухнята, но така и не разбира кучето.

Работата и досега си остава необяснима.

Паскал въздъхва и запалва нова цигара.

Има необясними неща на този свят, добре че повечето неща са обясними.

Като например телефонистката.

Тя твърди, че е брюнетка по душа.

Обяснимо е — телефонистката е руса, а началникът на пощата обича брюнетки.

Паскал може да си обясни и Майка Тереза.

Взимаш съседа, който цял живот прави само зло, и го обръщаш наопаки.

Но как става така, че когато си млад и сънуваш момичето си, трябва само да обърнеш възглавницата и тогава и то ще те сънува, Паскал не може да си обясни.

Сега по цяла нощ си обръща възглавницата, но на сутринта жена му не е сънувала нищо.

Или сънува как някой отвързва телето и го откарва.

Паскал гледа замислено върховете на тополите и всмуква дълбоко от цигарата.

Над тополите приплясква птица и се издига към небето.

Врана ли е, или неговото куче, не е ясно... Петелът продължава да се мята в праха и да се прощава с този свят...

ОЧЕВИДНОТО

Миро и Паскал спорят за дълбочинните животни и тъй като всяка втора дума на Миро е „това е очевидно“, Паскал се вижда принуден да му обясни природата на очевидното.

— Тези две мастики пред нас на масата — пита той — неподвижни ли са?

— Това е очевидно — казва Миро.

— Само на пръв поглед — казва Паскал. — В действителност те се въртят.

И му обяснява, че мастиките заедно с масата, кръчмата и въобще земното кълбо се въртят около слънцето. Кое то пък от своя страна се върти около по-голямо слънце, което пък също се върти около нещо.

Миро не е убеден.

— Ще ти дам — казва му Паскал — един по-прост пример. Пощата работи ли? Само не казвай, че е очевидно.

— Очевидно е — казва Миро. — Какво искаш да ти кажа?

— И защо работи, според тебе?

— И това е очевидно. Защото купиха апаратура за единайсет хиляди долара.

Паскал клати глава.

— Купиха я, но не я разопаковаха — казва той. — И досега си стои така. А пощата заработи като часовник. Преди не можеше да се свържеш със съседното село, а сега ти дава Ню Йорк, още докато казваш номера.

— Очевидно... — започва Миро и не знае как да продължи.

— Очевидното е апаратурата — казва Паскал. — А в действителност пощата работи заради земемера.

— Дето дойде преди два месеца?!?! — не вярва Миро.

— Ще се женят с пощаджийката — обяснява му Паскал. — Тя нали беше стара мома.

Миро изпива мастиката на един дъх.

— Или да вземем например жена ми — казва Паскал. — Очевидно тя е жена, нали?

Миро дотолкова се стряска, че поръчва още две мастики.

— Какво искаш да кажеш?!? — пита той.

— Искам да кажа, че в действителност е жив дявол! — обяснява му Паскал. — И не хвърля сянка.

— Това вече не мога да го повярвам! — клати глава Миро. — Ние с нея сме седели на един чин!...

— Не вярвай на очевидното! — казва му Паскал. — Няма нищо по-коварно и несигурно от очевидното!...

Миро изпива и двете мастики и след това казва замислен:

— Да ти призная, започвам да се замислям за жена ми. Сутрин усещам една лека миризма на сяр... и на катран...

Паскал кима разбиращо.

— И следи от малки копитца — допълва Миро. — По двора...

Паскал никак не е изненадан.

Неподвижните мастики се въртят около слънцето, което се върти около по-голямо слънце, дете също се върти около нещо още по-голямо.

ЕВРОПЕЙСКИ МЕСЕЦ НА КУЛТУРАТА

Мъжката половина от населението е в кръчмицата, пие бира и слуша Паскал, който разяснява, че човешкото око не обработва жълтото.

И когато гледаш към залеза например, жълтата светлина ти отива директно в мозъка.

Кръчмицата мижи срещу залязващото слънце и проверява твърдението на Паскал.

Пред масите спира пращен пикап, слиза небръснат мъж с високоговорител, натиска копчето и приканва селцето да чуе и да види със собствените си очи истинската история за трагедията на Дервент махала.

В съседна Югославия НАТО нанася удари и всеки ден над близката околност прелитат ракети и падат в ечемиците.

Прииждат жени и деца, пристига кметът и сяда най-отпред, Йеремя зарязва кравата, която води към къщи, и се присъединява към публиката.

Без да губят време, небръснатият и шофьорът на пикапа постилат платнище и редят амфитеатрално метални парчета и обгорели ламарини.

После небръснатият със суров глас започва разказа за падналата край Дервент махала американска ракета.

Честен и прост разказ, без украси и музикален съпровод, само истината.

Събралите се чуват воя на прелитащата ракета, писъка на децата, трещенето на чупещите се прозорци и мученето на добитъка.

Виждат огромното огнено кълбо, когато ракетата се пръсва на двайсет метра от махалата, и преживяват ужаса на жителите ѝ, които се мятат в стаите като мишки в капан.

За по-голяма убедителност, в това време шофьорът на пикапа обикаля присъстващите с парче от ракетата, показва надписите на английски и дава на всеки да пипне метала.

Като от време на време вметва: „Така беше!“ и „Мина ми край ухото!“

Публиката е притаила дъх и не мърда, само Паскал успява да прочете на едно от парчетата „Северна Каролина...“

Втората част предава главно мъките на хората от махалата вследствие на преживеният ужас.

Без да се маят, небръснатият и шофьорът отиват до пикапа и свалят оттам количка със схванат старец, на когото само очите му мърдат. Показват стареца на всеки от присъстващите, обяснявайки как точно се е схванал от страх, когато ракетата паднала до двора му.

Връщат стареца в каросерията и вадят дете с шест пръста.

Шестият пръст му израснал за седмица от обеднения уран в ракетите.

Сред жертвите има и пометнала жена, нея не показват, но дават адреса ѝ на желаещите.

След това, докато шофьорът стяга с въжета стареца и детето в каросерията, за да не изпаднат по разбитите пътища, небръснатият обикаля с голямо сито зрителите и събира парите.

Качва се в пикапа, той потегля и се изгубва сред облаци прах и онова жълто, дето човешкото око въобще не може да го обработи.

ТАЗИ ГОДИНА В МАРИЕНБАД

Всяка есен прочутият курорт се наводнява от композитори, музиканти, продуценти, собственици на музикални къщи и телевизионни канали.

Ако има откритие или нова дума в музиката, тя се чува в Мариенбад.

Там се сверяват часовниците, подписват се договорите, уговарят се гастролите.

Всеки октомври затрупаният с есенна шума Мариенбад тръпне в очакване на сензация.

Тази година обаче музикалната революция не е в Мариенбад.

Тя се извършва на хиляда и триста километра югоизточно, на Балканите.

В селцето на Паскал.

Където, в поредния отчаян набег, бащата на многолюдна ромска фамилия Димитър нахлува една нощ в сградата на областната филхармония.

Мислейки, че влиза в местния градски универсален магазин.

Сградите са съседни, а нощта тъмна и не само Димитър може да се заблуди.

Но влязъл веднъж и бродейки из сградата, без да срещне желаните щандове за хранителни стоки, той задига мимоходом каквото му попадне.

Бута всичко в чувала, убеден, че все ще му вземе десетина лева на битака.

Лютнята, валдхорната, рогът и обоят, които се оказват в чувала, не привличат купувачи на местния битак.

В началото потръгва малко на рога, който смуцава с размерите си, но после се отказват и от него.

Инструментите си остават при Димитър, независимо че ги предлага всичките за лев.

Той се връща в селцето, захвърля ги в бараката и се отдава на много по-перспективното присвояване на кабели.

Симфоничните пособия презимуват в бараката.

През пролетта четири от седемте му деца, мъчени от глад и от наследствени музикални гени, започват да свирят на инструментите.

Свирят цяло лято, безименен квартет, с малки прекъсвания за навиване на кабелите, които останалото семейство реже от стълбовете.

А есента избухва музикалната революция.

На базата на съвършеното непознаване на законите на композицията и абсурдното съчетаване на несъчетаеми инструменти, използвани по нечуван начин, се ражда съвършено нов музикален стил.

Музиката, която свирят димитровчетата, е уникална и звучи като от друга вселена.

Новаторите свирят и през циганското лято наред вече претръпналото село и щурци не се чуват на километри наоколо.

Далече на север, в Мариенбад, и тази година не се случва нищо ново.

Позната музика и договори за милиони.

МЕСТНИ ОСОБЕНОСТИ НА ИРЕАЛНОТО

Понеже е наредено да се кара строго по правилата, отиват на местопроизшествието.

В селцето на Паскал.

Мостът е въжен, колкото да се разминат двама души, с изпопадали тук-там дъски.

По средата на моста стои червен москвич, производство 1975 година, в окаяно състояние.

Представителката на европейската комисия вижда всичко със собствените си очи.

— Това Вашата кола ли е? — пита следователят.

Пилето унило кима с глава.

Колата се люлее заедно с моста от вятъра.

Следователят поглежда представителката на европейската комисия и започва разпита.

— Госпожата документира всичко, тя е тук, за да установи нарушават ли се човешките права на задържаните при разпит.

— Казвай сега! — нарежда следователят.

— Ами... най-напред изпихме с братовчеда по четири ракии — казва задържаният. — После аз изпих още четири...

— Значи осем?

— И три бутилки вино — добавя задържаният. — Това накрак.

— Така — записва следователят — После?

— После с един от Берковица изпихме още три литра ракия, първия път, и още три, втория. И към две кила джин.

Представителката на европейската комисия спира да диша.

— Това в близката кръчма? — пита следователят.

— В близката кръчма — потвърждава Пилето.

— Така. И?...

— И към дваветина бири — добавя Пилето. — Виното да беше седем-осем бутилки, не повече. Ама бяло.

— Но той е изпил най-малко шест литра алкохол! — намесва се ужасена госпожата. — А може би и седем!!!...

— Горедолу! — уточнява следователят — Тука бялото не го броят.

— Абсолютно невъзможно! — казва госпожата. — Според медицината той трябва да е мъртъв!...

— Той не чете медицинска литература — обяснява й следователят. — Не може да чете.

Госпожата онемява.

Пилето е кротък човечец, сторва път и на мравката и да тежи с дрехите най-много четирсет кило, но е много срамежлив.

Той навежда глава и му идва да потъне в земята.

— И? — продължава следователят. — Какво правиш после?

— После се качвам на колата.

Госпожата не може да повярва.

— Качваш се — казва следователят. — Но защо минаваш по моста? Той е за пешеходци.

— Щото по-пряко — отвръща задържаният. — Другият мост е на три километра.

— Но мостът е по-тесен от колата! — казва следователят. — И ти не можеш да минеш оттам!... Ще скъсаш въжетата!...

— Аз минах — казва задържаният, — но по средата съм заспал. И без да искам, съм паднал в реката.

— Падаш в реката — казва следователят. — Добре. И?

— И заспивам. Тоест въобще не се събуждам.

— Ама как може да се спи в река?!?! Да не си мида?!?!

— Не съм — казва задържаният. — Аз не знаех, че спя в река. Братовчедът ми каза. На сутринта. Като ме събуди.

— Той спи цяла нощ на осемдесет сантиметра дълбочина?!?! — пита невярваща на ушите си европейската представителка.

— Тя сега е плитка — казва задържаният. — Пролет става два метра.

— Но това е нереално! — казва категорично госпожата. — Това не може да се случи!... Даже и на сън!...

— Нереалното, госпожо — казва следователят, — по тези места има някои особености. А именно — че си е чиста реалност. Дори повече от необходимото.

И продължава разпита, като строго спазва човешките права на задържания.

ЛИПСВАЩАТА ДЪРВЕНА ЧАСТ

— Умният човек — казва Паскал на Йере́мия — членува някъде. А не се опитва да бъде себе си.

Пият трето котле греяно вино и навлизат все по-дълбоко в спора.

— Моят психотерапевт казва точно обратното! — опонира Йере́мия.

— На твоя психотерапевт му кажи, че има много здраве от мене! — казва Паскал.

— Имаш много здраве от Паскал! — казва Йере́мия на Миро.

— Не можеш да членуваш някъде, без да знаеш кой си! — казва Миро. — Поне това трябва да научиш!...

— Наученото — отвърща Паскал — е несигурна работа. Може да го забравиш, да го объркаш или да излезе, че не е така. Докато ненаученото не се забравя. Не знаеш ли нещо — не го знаеш за цял живот.

Миро се хваща за главата.

— Наученото — продължава Паскал — има граници. Ако знаеш португалски, в Англия например няма да се справиш. А ако не знаеш нещо, не го знаеш навсякъде по света.

— Аз викам да не пиеш повече! — казва му Миро.

— Умният човек — връща се на първоначалната си мисъл Паскал — си изчислява от кой храст ще изскочи заекът, а не разчита на себе си да го гони.

— Тоест? — пита Миро.

— Тоест онези, които гонят заека, никога не ядат заешко.

— Как така? — не разбира Йере́мия.

— Заекът е разфасован предварително — обяснява му Паскал. — Договорено е кой какво парче ще вземе, кой ще вземе крак, кой ухо, кой кожа. И това, дето тича, на практика не е заек, а само една видимост.

На Йере́мия му запушва главата.

— Каква видимост?!?! — недоумява той.

— На населението винаги се предоставя възможност да участва в гонитбата — казва Паскал. — И то участва с голямо въодушевление. Тича, дюдюка, хвърля капи и се препъва из стърнищата. Но онова, което гони, всъщност не е заек, а различните проценти на различните групи, групировки и лобировки на умните хора. И то никога не ги хваща.

— Паскале! — казва отчаяно Йеремия. — Седели сме на един чин, но не мога да те разбера!...

— Ще ти го обясня по-просто! — казва Паскал. — Умните хора прибират заека. А онези, които се опитват да бъдат само себе си, получават налъм без каишка, на който липсва дървената част. Сега разбра ли?

— Разбрах — отвърща Йеремия. — Аз получавам липсващата дървена част.

— Точно така! — казва Паскал. — Много правилно си разбрал!

— Миро! — казва Йеремия. — От днес не си ми психотерапевт. Аз си записвам час при Паскал.

Миро се е хванал за главата и не отговаря.

МОЛИТВА НА ПАСКАЛ ПРЕДИ ТРЪГВАНЕ

Паскал приготвя детето за училище.

Сваля новите маратонки и му обува продупчените сини гуменки.

Разкопчава кожения колан, маха хубавите джинси и навлича на ритация третоотделенец кълчищени панталони.

Препасва го с връв, усукана от кълчища.

Междувременно му опъва и двете уши, защото онзи се съпротивлява мъжки.

Ушите грейват като абажури.

Паскал го гледа критично, зажумява с едното око и му облича кърпената риза, която няма цвят, форма и не е гладена, откакто е ушита.

Ризата пасва на кълчищения панталон, сякаш ги е моделирал Джорджо Армани.

Паскал е доволен.

Той тръсва два пъти парцаливото яке и започва да монтира в него извиващите се ръце на третоотделенеца...

Трябва доста да се потруди, ако иска детето му да се върне живо и здраво от училище.

И облечено.

Паскал е свикнал.

Кара стара, грозна кола, с прогнили ламарини и немита от рождение.

Колкото е по-грозна, толкова е по-малък шансът да я откраднат.

Същото е и жената.

Клаудия Шифър не може да стигне до ъгъла, без някой да ѝ се нахвърли.

Или да я прати в Германия като компаньонка.

Паскал е късметлия в това отношение.

Природата е свършила своето и Паскал само нанася тънки щрихи тук-там, когато съпругата му излиза.

Къщата на Паскал също е грозна, той даже я посрутва от време на време, за да не привлича кварталните обирджии.

А за самия Паскал да не говорим — той е произведение на изкуството.

Тържество на естетиката на грозното.

Когато излиза, ята свраки и гарги ужасени изчезват от полезрението и немалко от тях завършват жизнения си път от разрив на сърцето.

В угарите.

Паскал привършва с третоотделенеца и го оглежда.

Парцалив е колкото може да е.

— Същинско грозно пате! — мисли си Паскал. — Но един ден ще се превърне в лебед!...

Преди да го поведе към училище, Паскал се моли този ден да дойде по-скоро.

И дано да няма по-парцаливо дете от неговото днес.

МЪЖЪТ КАТО УКРАСА

Комшията си е купил гумена жена и Паскал мисли по въпроса.

Жената си има всичко, можеш и да преспиш с нея, и даже да ти говори през това време, но кравата не може да издои.

И печката не може да запали, да сложи на прасетата, да насече дърва и да докара брашното от мелницата.

Комшията разправя, че можеш да си я правиш по вкуса — можеш мека, а можеш и по-твърда.

Само ѝ пускаш малко повече въздух.

И по-гореща става.

Има си реотани.

— Това е един плюс — казва си обективно Паскал. — Каквото и да говорим.

Той не е от хората, дето казват на бялото черно.

Плюс е и това, дето не се разболява.

— Обаче — мисли си Паскал — в замяна на това не получава заплата.

Ако съседът беше тука, щеше да му каже — то пък една заплата...

Съседа обаче го няма, бори се с гумената си жена, спуснал е всички пердета.

Събираше за кола, но бензинът скъп, па и ги крадат, и миналия петък се яви с гумената жена.

Днеска е сряда, а той не е излизал никъде.

Добичетата мучат гладни в обора и кучето се скъса да обикаля около стълбите, обаче резултат никакъв.

— Сигурно разучава схемата — казва си Паскал, — той още от училище не можеше да разчита схеми.

Обели още един кош царевица, но мисълта му все в гумената жена.

На комшията жените все му бягаха, три му избягаха досега, гумената обаче не може.

Което е още един плюс.

— Паскале, какво се замисли над кочаните! — вика жена му откъм сайванта. — Айде носи тая царевица, че ще замръкнем!

— И не може да говори — мисли си Паскал, — което е четвърти плюс.

През това време вратата на комшията проскърцва, комшията излиза замаян на стълбището, от главата му се вдига пара.

— Страшна работа, ти казвам, Паскале! — казва той на Паскал. — Досега не сме знаели какво е жена!...

— На добичетата обаче фураж не може да хвърли! — казва му Паскал. — И да омеси не може. За какво ти е такава жена?...

— Как за какво?!?! — чуди се комшията. — Ти чуваш ли се какво говориш?!?

— Кажи де! — казва му Паскал. — Аз се чувам, да те чуем тебе!...

— Ми за украса! — казва му след зрял размисъл комшията. — И... нали ме разбираш?...

— За украса е мъжът! — отсича Паскал. — А жената трябва да си е жена!...

КАМИЛО МОЯ

Пред вратата на стаята на пръсти ходи напред-назад жената на Йеремия.

От време на време се спира пред вратата, долепя ухо и сълзите й капят направо на чергата.

Вътре Йеремия седи на леглото с вестник в ръка и беседва с някаква камила.

— Междупланетната станция „Касини“ полетя към Сатурн — казва й той. — Най-напред ще върви към Венера, в нейното гравитационно поле ще извърши две маневри за ускоряване, а след това, през 2001 година, ще мине на 400 километра от Земята и засилена като с прашка от земната гравитация, ще отлети към Юпитер, с чиято пък помощ ще се насочи към Сатурн. Какво ще правим ние с тебе, камило моя, през това време?

Камилата не отговаря.

— Ще треперим! — казва Йеремия. — Ще треперим дали ще изкараме зимата, дали ще има какво да ядем, докато раззелене лападът, и дали няма да ни спрат тока.

Камилата го гледа с блестящите си черни очи и не казва нищо.

— „Касини“ ще влезе в орбита около Сатурн през юли 2004 година, а три месеца по-късно ще прелети край Титан, най-големия спътник на Сатурн. А ние с тебе, камило моя, какво ще правим?

Камилата мълчи.

— Ще кърпим старите обувки, ще прием бира на вересия и ще треперим да не ни съкратят от горското! — обяснява й Йеремия. — Това ще правим. От „Касини“ ще се отдели спускаемият апарат „Хюйгенс“ и ще кацне на повърхността на Титан. Подготвен е за кацане на твърда почва и за приводняване в етанов океан, какъвто се предполага, че има на Титан. А ние с тебе за какво сме подготвени, камило моя?

Йеремия отпива от шишето с мастика, преполовил го е и въобще не чака отговора на камилата.

— Май само за треперене — казва. — Че не треперихме ли с тебе, камило моя, толкова години? Не треперихме ли цял живот? Треперихме в училище, треперихме в службата, треперихме за повишение, за заем, за частното ползване, да не ни хванат на пазара...

Камилата кима с глава — май треперихме.

— Така е — казва Йеремя. — Може и да не е личало чак толкова, но така си беше.

— Така си беше — казва камилата.

Отвън жена му плаче и се чуди какво да прави.

— „Касини“ ще кръжи в системата на Сатурн до 2008 година и ще събира данни за спътниците, пръстените и атмосферата. Учените се интересуват защо едното полукълбо на спътника Япет е снежнобяло, докато другото е катраненочерно. Виждаш ли от какво се интересуват хората, камило моя?

Камилата се усмихва горчиво.

— А ние с тебе от какво се интересуваме? — пита Йеремя. — От какво се интересувахме? Да си сложим бойлер, камило моя, да си купим кола на старо и да си приберем онези три метра от съседната нива, дето са си наши.

Мастиката отново забълбуква в гърлото му.

Камилата го гледа и преглъща.

— Те ще се опитат да разкрият дали луната Енцелад е вулканично активна — казва Йеремя. — И дали евентуалните изригвания не „подхранват“ най-външния сатурнов пръстен. Каква ни е на нас луната Енцелад, камило моя? Чувала ли си някога за нея?

Камилата клати отрицателно глава.

— Живяхме си и без луната Енцелад! — отсича Йеремя.

Надига бутилката, но в нея вече няма нищо.

— Но знаеш ли какво ми минава през ума, камило моя? — казва внезапно Йеремя. — Всъщност беше ли това живот?

Камилата го гледа и отговорът се чете в очите ѝ.

— Права си! — казва Йеремя. — Не беше. Беше си живо треперене.

Пред вратата жена му тихо плаче.

Мъчно ѝ е, че Йеремя не говори с нея, а с камилата.

Още повече че камила няма.

МЕСТНИЯТ ИКАР

Над дворовете, над градините, над селцето трепти и се носи нежна бяла перушина.

Сякаш вали сняг.

Стопаните, до кръста в кокоша и гъша перушина, тъпчат полиетиленовите чували.

Около тях, съвсем голи, оскубани до последното перце, се разхождат кокошки.

— През зимата обаче трябва да им изплетеш жилетки — казва Паскал на съседа си. — Ще ги хване бронхопневмония.

— Ще им изплета — мрачно отвръща съседът. — Не се тревожи!...

Тъпче перушина и изобщо не поглежда през оградата.

Знае какво ще види и му е криво.

Кокошките на Паскал греят в тъмночервена перушина, перце не е паднало от тях.

Пристъпват като Кентърбърийския архиепископ.

Понеже не изкупуват тютюна, околията прави бизнес с перушина.

Прекупвачи събират перушината за гръцки фирми.

Из цялата област тичат, голи и жалки, пилета и кокошки с тънки дълги шии като недохранени птеродактили.

Сякаш отново е дошла мезозойската ера.

Или въобще не сме излизали от нея.

— Страшна работа! — казва Паскал. — Околията е като Джурасик парк!...

— Като не купуват тютюна, ще работим с перушина! — отсича съседът. — Няма да мрем гладни!...

— Така, така — казва Паскал. — Добре че гърците не са свикнали да спят на твърдо!...

— Те я препродават на европейците! — горчиво отвръща съседът — При това — седем пъти по-скъпо!...

— Бизнесът си е бизнес! — казва Паскал. — Кой ще купи перушина от нас!... Нали има ембарго!...

— И за перушината ли?!?! — възмущава се съседът.

— Ако не е за кокошките, ще е за перушината! — философски отбелязва Паскал. — Без ембарго не може. Току-виж сме живнали.

Съседът мрачно плюе.

— Жалко само за птиците! — казва му Паскал. — Като войниците на Самуил са!...

— Рано или късно и ти ще си оскубеш кокошките! — не издържа съседът. — Няма къде да ходиш!... Летало къща не храни!...

Паскал кима и се връща в плевника.

— Фъркаш, фъркаш, ама ще паднеш от високо! — вика след него съседът. — Ще оскубем и твойта перушина!...

Цялото село знае, че Паскал ще лети.

Научили са, че прави в плевника летало.

По цял ден опъва жици, натяга пружини, завива дървени зъбчатки.

Селото няма нищо против, нека си счупи главата, но преди това да си оскубе кокошките.

Не може на всички кокошките голи, а на Паскал с перушина.

Това иска селото.

Затова изпада в шок, когато една сутрин осъмва с тракаща машинария в двора на Паскал.

Кайшите плющят равномерно, зъбчатките притракват, от време на време нещо прескача, разцентрова се и после пак затраква.

Пред двора се е проточила опашка от съседните махали, стискат гъски под мишницата, държат кошници с вързани кокошки, побутват кафези с пилета.

До машинарията стои усмихнат Паскал и прибира парите.

Машината работи методично и скубе по пет гъски наведнъж.

Скубе ги за нула време и за малко пари.

Отвън опашката се увеличава.

А вътре в двора вадят очите на чакащите перушинестите кокошки на Паскал.

РОДЕНИ ГУБЕЩИ

Паскал, Миро и Йеремия са заложили на бизнеса с кошници и от седмица плетат.

Съседът се кълне, че в Берковица ги грабели преминаващи войници на НАТО.

Работят кажи-речи денонощно, защото кризата в Югославия утре може да свърши и върви ги гони после клиентите в иракската пустиня.

Жегата натиска главата, раменете болят и някъде към обяд Миро казва:

— Какво излезе? Че и капитализмът не може да победи в една изостанала страна. И той побеждава само в най-развитите.

— Не заплитай дръжката на обратно! — забелязва му Йеремия.
— Остави сега капитализма. Гледай кошниците.

— Обратно се вижда откъм тебе — казва Миро. — Откъм мене си е точно.

Обаче обръща дръжката.

— У нас нищо не може да победи — забелязва скептично Паскал. — Може само да загуби.

— Ние мислехме, че капитализъм е онова, което е обратно на социализма — продължава Миро. — Сега излиза, че като се откажеш от социализма, на негово място не идва автоматически капитализъм.

Йеремия понечва да каже нещо, но се отказва.

— Идват само гангстери — казва Миро.

— Ти какво искаш? — казва Паскал. — Като си роден тука.

— Искам капитализъм. Обаче не идва.

— Няма и да дойде — казва Паскал. — Достатъчно е, че преминава през Берковица. И купува кошници.

— Камъша свършва — отбелязва Йеремия.

Двамата не го чуват, увлечени в дискусията.

— Не се обединяваме с пролетариите от цял свят — казва Миро.
— И правилно, по на сметка е да се обединим с капитала от целия свят
Той обаче не иска. Постава ни условия.

— Ти него за прост ли го мислиш? — казва Паскал.

— Първо — да има капитализъм, второ — да има капитали, и чак тогава можело да се мисли за обединение! — плюе настрани Миро. — Че той за какви ни мисли?!?

Йеремия пак си отваря устата, за да каже нещо, но се отказва, става и отива да донесе камъш.

— Нали сме за демокрация — възмуцава се Миро. — Какво искат повече?

Той махва с ръка и запалва цигара.

Йеремия идва, нарамил огромен куп камъш, и го разхвърля пред всеки.

— И какво излиза — сега ще трябва да строим и капитализма! — казва Миро, като започва нова кошница. — Иначе никой няма да се обедини с нас.

— Така излиза — казва Паскал.

— Трябва да работим и при капитализма! — възмутено казва Миро. — Хем сме за либералните ценности, хем трябва да работим.

— Ще изпуснеме НАТО! — предупреждава Йеремия. — Не се разсейвайте!...

Двамата мълкват и плетат мълчаливо.

— Нали работим цял живот — казва по едно време Миро. — И при социализма, и при капитализма. И какво?

— Какво искаш да кажеш? — интересува се Паскал.

— С работа не става! — отсича Миро. — Трябва късмет. Нашия късмет обаче го е отнесла реката. Още като сме се родили.

Само Господ знае колко е прав, защото още преди три дена ешелоните на НАТО са отклонени и вече влизат в Косово през Солун.

Така е в Югоизтока, тук цял живот плетат кошници и все не могат да оплетат своята.

СЛЕДОБЕДИТЕ В СЕВЕРОЗАПАДНА БЪЛГАРИЯ

В Северозападна България е следобед и Паскал, Миро и Йеремия са на масата пред кръчмицата.

Обсъждат как селцето да се измъкне от тресавището, в което е нагазило.

Стоят в бедност до шия и перспективи отникъде не се задават.

Работата е огледана от всички страни и кажи-речи всички варианти са прехвърлени, а изход няма.

Когато изпиват и третата мастика, Паскал казва:

— Трябва да инвестираме в чудовище.

Двамата го поглеждат, сякаш го виждат за първи път.

— Ако искаш, да минеме на бира! — казва Йеремия.

— Ако нещо може да ни оправи — повтаря Паскал, — това е чудовище.

— Паскале! — казва Миро. — И друг път си говорил глупости, ама са били по-малки.

— Като онова от Лох Нес — казва Паскал. — В шотландското езеро.

— Дето го даваха по телевизията? — припомня си Йеремия.

— Същото — казва Паскал. — Дето се изписаха тонове хартия, снимаха се филми и се направиха научни експедиции.

— И за какво ти е това чудовище? — пита Миро.

— Чудовище — казва Паскал — е много по-добре, отколкото ако открият наново консервната фабрика. Дето няма да я открият.

Миро клати глава — Паскал пак се отнесе.

— Обаче — казва Йеремия — как ще го пренесем? Много е голямо.

— Ще си открием наше — казва Паскал — в язовира.

В язовира могат да живеят и пет чудовища, навремето потопиха седем села с нивите, ливадите, баирите и къщите, то си е едно малко море.

— А ако не открием? — казва Миро. — Ако няма?

— Хубавото на тези чудовища — казва Паскал — е, че не е ясно има ли ги, или ги няма. Колкото доказателства съществуват, че това е праисторическо земноводно, толкова са и тези, че е по-голяма греда. Местните жители се кълнат, че непрекъснато го виждат, туристи правят снимки, на които личи нещо, а след това телевизията раздухва цялата работа и ето ти чудовище.

— По-хубаво е да го има! — казва Йеремия. — То като нищо може да живее и в нашата къща, дето я потопиха в язовира. Тя имаше голям двор.

— Вие не сте добре! — казва Миро.

— Едно чудовище — казва Паскал — не иска никакви инвестиции. Не му трябва суровини, машини и буркани. Трябва му само да се появява на разсъмване, по средата на язовира, и да изчезва. Оставяйки след себе си загадки, сензации и непресъхващ интерес.

— Според мене — казва Йеремия — всички по-напреднали държави имат чудовища.

— Ако се чуете какво говорите — казва Миро, — направо...

— Едно чудовище — казва Паскал — може да привлече туристи, да изправи на крака леката промишленост в селото и да съживи малкия бизнес.

— Аз ще направя ресторант — казва Йеремия. — А може и мотел.

— Що ли ви слушам! — чуди се Миро. — Толкова работа ме чака!...

— Румъния — казва му Паскал — живее от един граф Дракула, румънския вампир, вече два века. Брой нямат туристите, филмите, книгите, че и модни колекции правят. Ние да не сме по-прости?...

— Дано само се намери чудовище! — казва Йеремия. — Ти Миро недей да го слушаш!...

— Светът иска чудовища — казва Паскал. — Ние колко тракийски съкровища намираме и какво?...

На този въпрос Миро не може да отговори.

Вече притъмнява над Северозападна България, тримата изпиват по още две мастики и стават да си ходят.

Миро зацепва през градините, за по-напряко, Йеремия хваща уличката към реката и изчислява наум колко да са стеатите на мотела, за

да е на сметка, и в същото време се моли дано да се намери чудовище в язовира.

Паскал отива до тях, взима брадвата и тръгва към гората да отсече големия бук, дето е трийсет метра, и да го хвърли в язовира.

Той пръв ще открие чудовището.

УЧАСТИЕ НА ИЗВЪНЗЕМНИТЕ В ПРИБИРАНЕТО НА РЕКОЛТАТА

Цялото селце е плъзнало в царевичните ниви, пълни магарешките каручки с узряла царица, влачи чували на всички страни, изсипва плетени кошове в москвичите.

Паскал, Миро и Йеремя лежат под ореха в горния край на царевичната и наблюдават пасторалната картина.

— Не се развиваме като всички! — казва Паскал. — Не знам дали е от климата, или има медицинско обяснение.

Миро и Йеремя дъвчат тревички и не реагират.

— Какво искаш да кажеш? — пита след това Миро.

— Светът се развива постъпателно — обяснява мисълта си Паскал. — По спирала. Или в краен случай скокообразно.

— Е? — казва Миро.

— При нас всичко се случва катастрофално — казва Паскал. — Изведнъж катастрофално се разсипва селското стопанство. Катастрофално намалява производството. Банките се увеличават катастрофално, а след това също толкова катастрофално намаляват.

— Паскале! — казва Йеремя. — Хубаво си лежим под ореха...

— Катастрофално намалява раждаемостта — продължава Паскал — и катастрофално се увеличава престъпността.

— Паскале! — моли го Йеремя.

— И катастрофално обедняваме! — завършва Паскал.

— И какво? — интересува се Миро.

— Това го няма в природата — казва Паскал. — Това е нещо космично. Само в космоса непрекъснато се случват катастрофи. Раждат се нови звезди, избухват стари, образуват се мъглявини и се пръскат метеори.

— Паскале! — казва удивен Йеремя. — Как ги запомняш тези работи?

Паскал мълчи и гризе тревичка.

— И какво ни внушаваш? — пита Миро.

— Може би сме извънземни — казва Паскал. — Може да сме дошли от звездите.

Йеремия се задавя с тревичката.

— Мислиш, че сме извънземни?!?! — пита той.

— Не виждам друго обяснение — казва Паскал. — Всичко се движи нормално, всички изглеждаме нормално и в следващата секунда — катастрофа. Поредната. Дали катастрофално ще нарасне корупцията, или катастрофално ще се разпадне държавата, няма никакво значение. Важното е липсата на стъпала. От осемнайстия етаж — директно в мазето. Днеска си Айнщайн, утре — амеба.

— Да ти кажа — признава Йеремия, — винаги съм усещал, че не съм съвсем наред.

— Значи — казва Миро — тези тука, дето прибират царицата, са извънземни?

— Абсолютно! — казва Паскал. — Не виждаш ли с каква катастрофална бързина я прибират?

— Как няма! — казва Йеремия. — Нали ако се забавят и час, мургавите извънземни ще я оберат до зрънце!...

ДОБРИТЕ НАМЕРЕНИЯ

Както си седи на стълбите и мисли за дълбочинните животни, Паскал се сеца за професора.

Човекът го вдигна на крака за няма и месец, а той едно букетче не му е занесъл.

— Какви хора сме! — мисли си Паскал. — Злото го помним до гроб, а доброто...

Накъсва огромен букет от градината и отива в болницата.

Професорът е на симпозиум, затова Паскал оставя букета в кабинета му и отива да види колегите от бившата си стая.

Всеки му е помагал с каквото може, та иска да благодари и на тях.

Оставя им малко ябълки, тупа ги по раменете, смеят се и си тръгва.

В автобуса за селото Паскал тихичко се смее, като си представя колко изненадан ще е професорът.

В това време в болницата започва да колабира първият.

Той е от стаята на Паскал и уж е много добре, но изведнъж се сгърчва, хваща се за гърлото, не му стига въздух и започва леко да посинява.

Тичат сестри, лекари, кислородни апарати, а междувременно цялото отделение за белодробни заболявания започва да се мята като риба на сухо и да приритва с крака.

Лекарите се виждат в чудо, само преди половин час е минала визитация и всичко е горе-долу стабилно, а сега изведнъж — поголовна криза.

Паниката се увеличава и става пълна, защото никой не може да разбере причината за този мор.

Пристигат все повече и повече лекари, викат и професора по спешност, правят манипулации, обаче положението се влошава прогресивно.

Когато професорът влетява задъхан в клиниката, все едно че сънува най-лошия си сън — апокалипсисът е пълен.

Той тича от стая в стая, мята се, прехвърля светкавично всички възможни варианти, но фактът си е факт — ей така, без симптоми и без причина, известна на медицината, хората си отиват.

Това ще е някаква непозната пандемия, решава професорът и тича към кабинета, за да търси помощ по Интернет.

Когато вижда огромния букет от жълти пролетни цветя, запълнил половината бюро, изведнъж всичко му става ясно.

Уханието се носи из цялото отделение и е толкова мощно, че може да съсипе още три отделения алергично болни, дето припадат от едно само цветенце.

— Кой?!?! — реве професорът, докато изхвърля букета през прозореца. — Кой?!?! Кой го остави тука?!?!

Който го е оставил, си полива градината и си свири с уста.

— Другия вторник ще занеса пак! — решава той. — И по-голям даже!...

ПИСМО ДО ЙЕРЕМИЯ

Тъй като се хваща на работа в горското, още на втората седмица го изпращат в Австрия.

За обмяна на опит.

Оттам Паскал пише на Йеремиа:

„Здравей, Йеремиа! Аз съм добре, ти как си?

Запознах се с един богат човек — на вилата му в Тирол, край басейна.

Излезе експерт по жълтоклюнната кукувица.

Това работи. Цял живот.

Единствената му грижа е жълтоклюнната кукувица да процъфтява и да благоденства.

Други проблеми няма.

И си благоденстват двамата — кукувицата и експертът.

Това не го разправяй в селото, да не хукнат из планината и да изловят всички жълтоклюнни кукувици.

Да напълнят два-три тира и да ги изпратят в Европа за марки.

След като жълтоклюнната кукувица е на такава почит.

Тук е на почит цялата флора и фауна.

Тези хора се привързват с вериги за фабричните комини заради един най-обикновен майски бръмбар.

Понеже популацията му била застрашена от индустрията.

Изобщо насекомото в Европа е на страшна почит.

То не се пръска с отрови, не се опушва с дим и, не дай боже, не се убива по никакъв начин.

Вместо да пръскат насекомото, хората пръскат себе си с разни спрейове, но насекомото не пипат.

Вследствие на това евронасекомото се е самозабравило до такава степен, че въобще не бяга от човека.

Аз, като ненапълно интегриран, го убивам, защото ми лази по врата, а то не бяга.

Протестира, позовава се на човешките си права, обаче не бяга.

И това — бръмбар. За другата флора и фауна да не говорим.

Което е интересно, в Европа с охота ядат нашите охлюви, жаби, зайци, лекуват се с нашите билки и змии и си правят скринове от нашите орехи.

За един техен охлюв свалят правителства, а нашите ги ядат с голям апетит.

Освен всичко друго им излиза и много евтино.

Значи те си пазят екологичното равновесие, а ние ходим неуравновесени и изкукали.

Скубем, убиваме, ловим и изнасяме всичко, дето е живо и се търси.

До последната бройка. След нас — пустиня.

Както сме я подкарали, не само ще бъдем неуравновесени, ами ще тръгнем и с краката нагоре.

Аз тук все това сънувам — как цялото село отива на пазар в Берковица с краката нагоре.

И как навлизаме на площада.

Затова пазете жълтоклюнната кукувица, а за другите видове ще видим.“

ДОБРИ НОВИНИ

Паскал се е задълбочил над съобщенията на осведомителните агенции, когато в кръчмата пристигат Миро и Йерекия.

Сядат на масата до него и поръчват мастика.

— Какво ново, Паскале? — пита Миро.

— Добри новини! — казва Паскал. — Не сме виновни за СПИИ-а!...

— Къде пише? — протяга шия Йерекия.

— Ето! — сочи му Паскал. — Конгоанец пръв развил болестта. В Африка. През хиляда деветстотин петдесет и девета година.

— Ройтер! — чете Йерекия. — Значи наистина не сме виновни?

— Пишат го с известно съжаление — казва Паскал. — Едва се въздържат да не добавят, че конгоанецът е бил студент в България и тук се е заразил.

— Петдесет и девета година нямаше чуждестранни студенти! — казва Миро. — Какъв конгоанец?

— Не го добавят не защото е нямало — казва Паскал, — а защото изследват още по-добрата възможност български специалист в Конго да е първопричината за световната пандемия. И именно той да е заразил целия африкански континент. Започвайки от маймуните.

— Знаех си аз, че все за нещо ще сме невинни! — казва Йерекия. — Не е в човешките възможности, дори и в наш'те, да сме виновни за всичко.

— Така е — казва Миро. — Не можеш в едно и също време да организираш атентат срещу папата и да обръщаш течението Ел Ниньо срещу Америка. Дори и ние не можем да успеем навсякъде.

— Все пак — казва Паскал — добрата новина идва точно навреме. Не сме гледани с добро око, не могат да ни простят, че не се държим добре с мечките и че искаме сами да си произвеждаме електричество.

— Заради охлювите също могат да ни спуснат една завеса! — казва Йерекия. — Дето ги събираме в размножителния им период.

Тримата отпиват от мастиките.

— Хубавото си е хубаво — казва след това Миро. — Близо до ума е, че някой може да допусне, че след като не сме виновни за СПИН-а, съвсем не е невероятно да излезем невинни и за нещо друго.

— Като нищо може да допусне! — казва Йеремя. — Една такава новина ти вдига имиджа!...

— Можем да привлечем някоя и друга инвестиция! — казва Миро.

— И да продадем някой и друг завод! — добавя Йеремя. — И туризмът да се засили!...

— Да не говорим — казва Миро — какво морално въздействие ще окаже върху посърналото ни национално самочувствие!...

Паскал хем се радва, хем решава да изчака утрешния брой, за да не се яви опровержение.

И да излезе, че пак ние сме виновни.

ОКОНЧАТЕЛНА ДИАГНОЗА

Паскал мисли за дълбочинните животни, когато в двора влиза Миро.

Връща му ситото за пясък.

— Здравей, Паскале! — казва той. — Какво правиш?

— Съществувам — отвръща Паскал.

— Естествено, че съществуващ — непредпазливо казва Миро. — Всички съществуваме.

— Нищо подобно — казва Паскал. — Ти например не съществуващ.

— Що? — интересува се Миро.

— Ако онова, което казва Декарт, е вярно, ти изобщо не съществуващ.

— И какво казва Декарт? — пита Миро.

— Декарт казва: „Мисля, следователно съществувам!“ Ако това е вярно, половината село изобщо не съществува. В това число и ти.

Миро оставя ситото и се обижда.

— Излиза — казва той, — че само ти съществуващ!... Така ли?!?!

— И аз съществувам от дъжд на вятър — отвръща Паскал. — Но има хора, които не съществуват от рождение.

— Йеремия може и да не съществува — казва Миро, — а съм сигурен, че и Анани не съществува, обаче това, което казваш за мене, не е вярно.

— Но и ти не си виновен — продължава мисълта си Паскал. — Кога да съществуващ? Вдигащ къща, копаящ лозе, бъркаш до мръкнало. Като се прибереш вкъщи, хич не ти се съществува, удряш двеста грама и заспиваш.

— Горедолу е така — съгласява се Миро. — Бедният човек не може много-много да съществува.

— То това е и целта! — казва Паскал. — Да не съществуваме!... Щото, вземем ли да съществуваме, току-виж сме объркали сметките на

някой. Ще вземем да задаваме въпроси, да се съмняваме, да псуваме...

— Аз си псувам и без да съществувам! — казва Миро.

— Но без адрес! — подчертава Паскал. — Ти засягаш една имагинерна майка! Липсва ти конкретност!...

— Така е! — признава Миро. — Прав си. Псувам много общо.

— И става като с корупцията — казва Паскал. — Всички псуват, но на вятъра.

Двамата млъкват и гледат пуйките по двора, които по принцип не съществуват.

— То не е и лесно да се съществува! — казва след това Паскал. — Щото всичко е направено така, че те принуждава да не мислиш. А само да гледаш, да слушаш и да викаш „ура“.

— Мене ме заболя главата — казва Миро, — а и трябва да забъркам бетона. Ако не го забъркам аз, няма кой да го забърка.

И си тръгва.

— Несъществуващ човек! — казва си Паскал. — Откакто се е родил, не е съществувал!...

СРАВНИТЕЛНО ЛИТЕРАТУРОЗНАНИЕ

Нали правят от читалището склад, книгите ги разпръскват по къщите.

Затова последната седмица Паскал се задълбочава в сравнителното литературознание.

— Виж как започва един английски роман — казва той на Йеремия, който седи на пейката до него и мижи на пролетното слънце. — „В дванайсет часа на четвърти май 1897 година един четирсет и три годишен мъж с решително и енергично лице напусна Манчестер на път за Ливерпул. Този човек беше благородник и се казваше сър Андрю Уелингтън.“

— Е? — казва Йеремия.

— А сега виж българския — отваря друга книга Паскал. — „Слънцето се беше издигнало на има-няма една копраля, когато, няколко дена след Великден, 1897 година, един мъж някъде към петдесетте, чието лице не личеше изпод феса, излезе от Сопот и хвана Балкана.“

— Не мога да ти хвана мисълта! — признава Йеремия.

— Мисълта ми е дали виждаш някаква разлика — казва Паскал. Йеремия се замисля.

— Нашият има повече запетайки — казва той след това.

— Остави запетайките — казва му Паскал. — Виж смисъла.

Колкото и да гледа смисъла, Йеремия не може да види нищо.

— И недей да мижиш! — му казва Паскал. — Как ще видиш?

Йеремия поглежда — слънцето е точно на една копраля.

— Онзи мъж с феса — казва той — е хванал Балкана точно по това време!...

Паскал въздъхва и клати глава.

— В нашия роман — казва той — всичко е „около“ „към“ и „има-няма“. Този мъж с феса е „някъде към петдесетте“ — което значи, че може да е на четирсет, а може и на петдесет и четири. И докато в английския се казва направо, че човекът е тръгнал за Ливерпул на

четвърти май, нашият човек напуска Сопот „няколко дена след Великден“.

— Не виждам какво те дразни? — недоумява Йерекия.

— Не ме дразни — казва Паскал, — но искам да знам колко точно дни след Великден става събитието. И накъде тръгва човекът с феса. Защото Балкана — това е половин България. И като ми казва така този, дето ги пише, все едно че не ми казва нищо.

— Това са само книги — успокоява го Йерекия. — Думи.

— Обаче — казва Паскал — в училище ни учеха, че те изразяват мисленето. А нашето мислене е пълно с такива „криво-ляво“, „доста повече“ и „от дъжд на вятър“. Нищо не е точно и нищо не е сигурно.

— Казвах ти да не взимаш толкова много книги у вас! — напомня му Йерекия. — Само ядове с тях!...

— И като сравнявам — довършва мисълта си Паскал, — виждам още една причина, поради която Англия е била империя, а ние — под робство.

ВИРТУАЛНА НЕРЕАЛНОСТ

Селцето на Паскал кани четири хиляди компютърни специалисти.

Цифрата е уточнена след голям спор — едни искат да се поканят четирсет хиляди, други настояват за двайтсет и пет, около седмица страните са непримирими и не се поздравяват нито по улицата, нито в кръчмата.

После дебатът се подновява.

Предвид на това, че селцето наброява триста къщи, накрая се стига до компромисната цифра четири хиляди.

Икономиката на селцето закъсва и кажи-речи единствените свежи пари идват от играещата мечка на площада в Берковица.

С оглед на преговорите с Европейския съюз и тези пари отпадат.

Екологията ни е поставена под лупа и първото условие е да променим отношението си към мечките.

Посочва се примерът на Австрия, където има двайтсет мечки и два милиона туристи.

Докато у нас било обратното.

След категорични възражения от наша страна относно броя на мечките се изяснява, че се е имало предвид, че туристическата ни индустрия оставяла впечатление, че разчита повече на мечките, отколкото на другите услуги.

Каквото и да се е имало предвид, резултатът е, че забраняват на мечката да играе на площада в Берковица и единствените свежи пари секват.

Селцето се вижда оставено с разклатена икономика и колкото и да търси начини да се измъкне от това положение, не може да ги намери.

Тогаво се ражда идеята, по примера на Германия, да се поканят четирсет хиляди компютърни специалисти.

Смята се, че тяхното идване ще заздрави икономиката и ще донесе истински ренесанс на местния северозапад.

Впоследствие, както вече споменахме, цифрата се редуцира до четири хиляди, а ренесансът се редуцира във възраждане.

И възраждане е нужно на селцето, и то донемай-къде.

Само да дойдат компютърните специалисти.

И да го възродят.

Компютър в селото няма, но работа ще се намери.

Могат да оправят моста, дето пада всяка пролет, да окопават царевицата, да насипват чакъл по шосето.

Ако им остане време, могат да вдигнат и маслобойна.

За компютърните специалисти държавата ще построи къщи, ще купи компютри, ще открие магазини, болница, училище, ще построи хлебарница и стадион.

Ще пуснат пак рейс до Берковица и жителите на селцето най-накрая ще заживеят като хората.

АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

И след петото котле греяно вино Паскал остава неразбран.

Затова слага на печката шестото и казва огорчен:

— Една нация създава гений само въпреки самата себе си.

Тоест геният е победител над собствения си народ.

— Тоест — казва Миро — ти си гений, а ние сме народ. Това ли искаш да кажеш?

— Това го казва Бодлер — отвърща Паскал. — А аз казвам, че ние сме жилава нация и обикновено виждаме сметката на гениите. Не им се даваме. Поради което и ги нямаме.

— Тоест — казва Йеремия — ти казваш, че е глупост да направим луканки?

Паскал клати отчаяно глава и реже ябълка във виното.

Вали сняг, прасето е заклано и тримата обсъждат какво да направят от него.

Вариантите са три — луканки, кървавица и да се затвори в буркани — и всеки държи на своето предложение.

Прасето е на Паскал, обаче Миро и Йеремия са акционери, съответно с трийсет и седем и с петнайсет процента.

За да го купят, тримата създават работническо-селско-мениджърско дружество и Паскал държи основния пакет акции, но няма петдесет плюс един процента и не може да наложи бурканите.

Затова се върви по най-трудния път — общо събрание на акционерите, разговори, сближаване на гледните точки и постигане на съгласие.

Път, който по тези места е почти непроходим.

Общото събрание започва още от сутринта и след второто котле вино има някаква надежда за съгласие, но след третото гледните точки отново се раздалечават.

Всеки настоява, че най-много дивиденди ще се получат от неговото предложение, другите двама единодушно отхвърлят това твърдение, жената на Паскал периодично пълни тавата пред

акционерите с печено месо и туршия и общото събрание тъпче на едно място.

По обяд Миро изкупува акциите на Йеремия и по този начин става собственик на мажоритарния дял от петдесет и два процента.

Паскал оспорва сделката и я обявява за невалидна, защото се преоформят като капитал задължения.

Йеремия има да връща на Миро една каруца люцерна.

Работата отново зацикля.

— Въпросът е и как ще се управляват капиталите — казва Миро на свечеряване. — Не само колко ще получим.

— Според последните икономически теории — казва му Паскал — капиталите се управляват най-добре, когато ги има.

Миро се обижда, жената на Паскал пълни тавата, Йеремия настоява да се направят луканки.

Някъде към единайсет вечерта, след седмото котле греяно вино, жената на Паскал закрива общото събрание.

— Повече няма смисъл да спорите — казва тя. — Предметът на спора е изяден. Останаха само ушите.

Всички я поглеждат изненадани.

Прасето обаче е изядено, останали са само ушите, които са две и няма даже по едно за всеки.

Поради изчерпване предмета на дейност и с всеобщо съгласие работническо-селското-мениджърско дружество се закрива и се отписва от регистрите.

ВАВИЛОНЦИ

Паскал и Йеремя държат северната страна на пусията и докато чакат да мине вълкът, Паскал развива тезата си относно нашия произход.

— Народът, тръгнал от Памир или от монголските степи — казва той, — е друг народ. Това не сме ние.

— Как така? — казва Йеремя и отпива голяма глътка от манерката.

— Онзи народ по всяка вероятност е минал Дунава при Виена — обяснява му Паскал — и директно се е озовал в Европа.

— А ние? — пита Йеремя.

— Ние сме дошли от Вавилон — казва Паскал.

Йеремя клати глава — големи глупости.

— Самото рухване на Вавилонската кула го доказва — защитава тезата си Паскал.

— Я пийни една глътка — подава му манерката Йеремя — и не ми говори такива работи, че ще изпуснем вълка.

— Ти също го доказваш! — казва Паскал. — Вавилонците започват да говорят на различни езици, настъпва пълно взаимно неразбиране и става ясно, че няма да достигнат до Господ.

— Е? — казва Йеремя.

— Тогава част от вавилонците хващат пътя — казва Паскал, — който ги довежда до тук.

— Паскале! — казва му Йеремя. — Ти си умен човек, но говориш глупости!...

— Колкото повече гледам света — категоричен е Паскал, — толкова повече се убеждавам във вавилонския ни произход.

— Ти не си добре! — заключава Йеремя.

— Навсякъде хората свикват да живеят и да се разбират заедно — казва Паскал. — Китайци, негри, японци, ескимоси, всичко това живее заедно и заедно бута този живот. Само ние не можем.

— Къде навсякъде? — интересува се Йеремя.

— Например в Америка — отвърща Паскал.

— Е! — махва с ръка Йеремя. — Америка!...

— В Германия е същото — казва Паскал. — И в Англия. И Франция е така. Да не говорим за Австралия.

— В Австралия не съм бил — казва Йеремя, — обаче за Германия си прав. Толкова турци не съм виждал и в Турция.

— Само ние — казва Паскал — не можем да се разберем. Една шепа хора, един език и сме си все свои.

Той надига манерката и отпива поне сто грама.

— Вавилонското е в кръвта ни — казва след това. — Слушай мене!...

Йеремя иска да му възрази, но няма време — откъм клековете се задава вълкът.

— Стреляй! — цели се Паскал.

— Не стреляй! — хваща пушката му Йеремя. — Далече е!...

— Не е далече!...

— Далече е!... Ще го изтървем!...

Докато двамата вавилонци се разберат по въпроса, вятърът сменя посоката си, вълкът ги усеща и изчезва.

Слънцето се скрива вече зад Дервент баир, но светлината все още обгръща Паскал и Йеремя, които стоят до кръста в снега, и Миро, който тича насреща им и вика нещо.

Издание:

Станислав Стратиев. Вавилонска хроника

Българска. Първо издание

Редактор: Любомир Стратиев

Художник: Виктор Паунов

Коректор: Снежана Калинска

ИК „Жанет-45“, Пловдив, 2000

ISBN: 954-491-065-4

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.